ORTODOKSİA

Ahlakî ve dinî resale

Müdiri mes'ul
MELETİOS LUKAKİS

Mahal idare
FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΔ' — ΚΠολις. — Ἰούνιος 1939. — Τεῦχος 6.

ΕΠΙ ΤΗι ΣΕΠΤΗι ΜΝΗΜΗι ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχον ἀρχίσει αἱ « Πράξεις τῶν Ἀποστόλων », ἡ ἀπαράβλητος ἐποποιΐα τῆς χριστιανικῆς ἐξορμήσεως, ἡ θριαμβικὴ πορεία τοῦ χριστιανισμοῦ διὰ τῶν ἀπεράντων ὁδῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Ὁ δὲ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, εὐαγγελισάμενοι τὸν Χριστὸν ἐν Κύπρῳ, Παμφιλίᾳ καὶ Λυκαονίᾳ, ἐπανῆλθον περὶ τὸ ἔτος 50 εἰς Ἀντιόχειαν. Ἀλλ' ὁπόση ὑπῆρξεν ἐκεῖ ἡ κατάπληξις καὶ ἡ λύπη των, ὅταν διεπίστωσαν ὅτι εἰς τοὺς τόσους ἄλλους κινδύνους τῆς Ἀποστολῆς προσετίθεντο τώρα καὶ τὰ ἀπὸ τῶν « ψευδαδέλφων » προσκόμματα!

Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν εἶχον ἔλθει ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἀπεσταλμένοι τῆς ἰουδαϊζούσης μερίδος πρὸς διάδοσιν τῆς κακοδοξίας των, καὶ « ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς », τοὺς ἐξ ἐθνῶν χριστιανούς, « ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως οὐ δύνασθε σωθῆναι ». Ἦσαν οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἰουδαϊκῆς στενότητος καὶ ἀποκλειστικότητος, οἱ ὁποῖοι ἀντιθέτως πρὸς τὴν εὐρύτητα τῶν προφητικῶν ἀποκαλύψεων περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὡς ἑνώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς μετὰ τοῦ

Θεοῦ, καὶ παρὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου « πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη », εὑρίσκοντες ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς μεσσιανικὰς ἐλπίδας τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄμεσον προσέλευσιν τῶν ἐθνικῶν, ἐθεώρουν ἀπαραίτητον τὴν συνύπαρξιν τοῦ Νόμου καὶ τῆς Χάριτος, καὶ ἠξίουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν οἱ ἐθνικοί, ἐὰν μὴ πρῶτον διέλθωσι διὰ τῆς Συναγωγῆς!

Τὸ ζήτημα δὲν ἐνεφανίζετο διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τοιαῦται παράλογοι καὶ ἀνελεύθεραι ἀξιώσεις καὶ ἄλλοτε εἶχον προβληθῇ, ἰδίᾳ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ εὐγενοῦς Κορνηλίου, ἑκατοντάρχου τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἰταλικῆς σπείρας, τὸν ὁποῖον τινὲς θεωροῦσι συγγενῆ πρὸς τὸν εὐγενῆ οἶκον τῶν Γράκχων. « Καὶ διεκρίνοντο πρὸς τὸν Πέτρον οἱ ἐκ περιτομῆς, λέγοντες ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες καὶ συνέφαγες αὐτοῖς ». Καὶ ἐδέησε τότε νὰ δώσῃ διασαφήσεις ὁ Πέτρος καὶ νὰ διηγηθῇ τὸ ἀποκαλυπτικὸν ὅραμα τῆς Ἰόππης περὶ τῆς ἀποδοχῆς τῶν ἐθνικῶν, τὴν ἄμεσον ἐπέμβασιν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει καὶ τὴν ἔκχυσιν τῶν δωρεῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ Κορνηλίου.

Καὶ οἱ μὲν ἀληθεῖς πιστοί, οἱ ἁγνοὶ τὴν συνείδησιν χριστιανοί, οἱ τὸν θρίαμβον τῆς πίστεως ὑπεράνω τῶν θρησκευτικῶν προκαταλήψεων καὶ τῶν ἐθνικῶν φιλοδοξιῶν τιθέμενοι, « ἡσύχασαν καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες· ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσι τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς ζωήν ». Ἀλλ' ἔμενε πάντοτε μειονότης τις δυσηρεστημένων, φανατικῶς προσηλωμένων εἰς τοὺς ἰουδαϊκοὺς τύπους, τὴν ὁποίαν οὔτε τὸ ἐνεργὸν παράδειγμα τοῦ Παύλου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, ἐν πνεύματι ἐλευθερίας καὶ ἄνευ τῶν διατυπώσεων τοῦ Νόμου προσδεχομένων τὰ ἔθνη εἰς Χριστόν, οὔτε τοῦ Πέτρου αἱ διασαφήσεις ἴσχυσαν νὰ καταπείσωσιν.

Ἐκ τούτων λοιπὸν ἦσαν καί « οἱ ἀπὸ Ἰουδαίας ἀπεσταλμένοι », τοὺς ὁποίους μάτην ἐπεχείρησαν νὰ διαφωτίσωσιν οἱ δύο Ἀπόστολοι. Καὶ ἐπειδὴ ὠξύνετο ἡ ἔρις καὶ ἠπειλεῖτο σχίσμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀνέθηκαν οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ « ἀδελφοί » εἰς τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν « ἀναβαίνειν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ». Τούτους παρηκολούθησαν εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν καί τινες τῶν ἰουδαϊζόντων, προτιθέμενοι νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς ἀπόψεις των μέχρις ἐσχάτων.

Εἰς τοὺς ἰουδαΐζοντας τούτους προστίθενται καὶ οἱ ὁμόφρονες τῆς Ἱερουσαλήμ, φαρισαῖοι κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν Ἀποστόλων, νὰ ἐπιβληθῇ ἡ γνώμη των ὡς δόγμα πίστεως! Τὸ πνεῦμα τοῦ φαρισαϊσμοῦ, τὸ πνεῦμα τῆς ξηρᾶς καὶ ἀνουσίου τυπικότητος καὶ

τοῦ φυλετικοῦ ἐγωϊσμοῦ, ἀπειλεῖ νὰ εἰσελάσῃ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἀλλὰ μόνη ἡ Ἐκκλησία, διὰ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων της, ἦτο ἁρμοδία νὰ διατυπώσῃ ὀρθὴν καὶ ἔγκυρον γνώμην ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Συγκαλεῖται λοιπὸν ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος καὶ γίνονται δεκτοὶ ἐν αὐτῇ ἀντιπρόσωποι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερίδων καὶ ἀνακρίνονται αἱ δύο ἀπόψεις. Ὁ Παῦλος ἀφηγεῖται εὐπαρρησιάστως τὴν μέχρι τοῦδε δρᾶσίν του μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν, ἡ ὁποία τόσον εἶχεν εὐλογηθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Καὶ γίνεται εἰσηγητὴς τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος καὶ ἀγορεύει κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα πᾶσαν ὑποχώρησιν εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἄκρων συντηρητικῶν, τὰς ὁποίας ἀπροκαλύπτως χαρακτηρίζει ὡς «ὑπόκρισιν». Οὗτοι, λέγει, εἶναι «παρείσακτοι ψευδάδελφοι, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται». [1])

Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Παύλου δίδει ἀφορμὴν καὶ βάσιν εἰς «πολλὴν συζήτησιν», γίνεται δὲ ἐν τέλει δεκτὴ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας, ἡ διαπνέουσα τὸ βασίλειον τῆς Χάριτος καὶ ὀξέως διαστέλλουσα αὐτὸ ἀπὸ τοῦ κράτους τοῦ Νόμου. Ἐάν, διὰ λόγους σκοπιμότητος, εἶναι ἀνεκτὴ πρὸς καιρὸν ἡ τήρησις τύπων τινῶν τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου διὰ τοὺς ἐξ ἰουδαίων χριστιανούς, ἀλλ' οἱ ἐθνικοὶ ἔχουσιν ἄμεσον τὴν πρόσοδον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, οὐδ' εἶναι ἀνάγκη νὰ διέρχωνται πρῶτον διὰ τῆς Συναγωγῆς. Ἡ ἐπίσημος αὕτη ἀπόφανσις τῆς Ἐκκλησίας γνωστοποιεῖται πρὸς μὲν τοὺς παρόντας ἐκεῖ χριστιανοὺς δι' εὐφραδοῦς καὶ πεφωτισμένης ἀνακοινώσεως τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Ἰακώβου, πρὸς δὲ τοὺς Ἀντιοχεῖς δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, τῆς ὁποίας τὸ κείμενον διέσωσε μέχρις ἡμῶν ὁ συγγραφεὺς τῶν Πράξεων.

Ἀλλὰ δὲν ἠρκέσθη ἡ Σύνοδος τῶν Ἀποστόλων εἰς μόνον τὸν καθορισμὸν τοῦ ἐπιμάχου τούτου σημείου τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας. Ἀνεγνώρισε προσέτι καὶ τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα τῆς ἀποστολῆς τοῦ Παύλου, ὅτι δηλαδὴ ἔλαβεν εἰδικὴν ἐντολὴν καὶ χάριν πρὸς εὐαγγελισμὸν τῶν ἐθνῶν. «Καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν» [2]).

*
* *

Εἶναι δὲ προφανὴς ἡ σημασία τῆς συνόδου ταύτης, τῆς πρώτης Συνόδου ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ ὡς προ-

[1]) Γαλ. 2,4
[2]) Γαλ. 2,9 — 10

τύπου τῶν ἀκολούθων, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὸν τύπον καὶ τρόπον τῆς διεξαγωγῆς αὐτῶν. Διὰ ταύτης ἱδρύεται καὶ ἀπὸ ταύτης, ὡς ἀπὸ πρώτου πυρῆνος, διαμορφοῦται ὁ συνοδικὸς θεσμός, ὡς τὸ μόνον ἐνδεδειγμένον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν πολίτευμα. Τὸ σύνολον τῶν ἱεραρχῶν, ὡς τότε ὁ σύλλογος τῶν Ἀποστόλων, εἶναι ἡ ἀνωτάτη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀρχή, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλουσιν ὑποταγὴν πάντες οἱ πιστοί. Αἱ δὲ σύνοδοι εἶναι τὸ αὐθεντικὸν καὶ ἀλάθητον ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ διδάσκουσα Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ διὰ καταλλήλου συζητήσεως καὶ ἐρεύνης, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων, εἰδοποιεῖ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων παραδεδομένην πίστιν εἰς ἐκφράσεις ὡρισμένας καὶ ἀναλλοιώτους, εἰς δόγματα. Ἔργον αὐτῶν εἶναι ὄχι ἡ ἀποκάλυψις νέων δογμάτων, διότι τοῦτο θὰ προϋπέθετεν ἀτελῆ τὴν ἐν Χριστῷ Ἀλήθειαν, ἀλλ' ἡ διάπτυξις καὶ ἐξήγησις τοῦ περιεχομένου τῆς Ἀποκαλύψεως, τῆς ὁποίας φορεὺς καὶ ταμιοῦχος εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Αἱ δὲ ἀποφάνσεις αὐτῶν, αἱ εἰς τὴν πίστιν καὶ τὰ ἤθη ἀναφερόμεναι, εἶναι ἀλάθητοι καὶ πάσης μεταβολῆς ἀνεπίδεκτοι. Διότι εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία φέρει τὰς περὶ ἀληθείας ἐπαγγελίας καὶ τὴν αὐθεντίαν τοῦ Κυρίου καὶ ὁδηγεῖται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οἱ ἱεράρχαι, ὁπωσδήποτε τιτλοφορούμενοι, ὁπουδήποτε ἑδρεύοντες, εἶναι ἰσοδύναμοι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἰσόκυροι, ὡς ἦσαν καὶ οἱ Ἀπόστολοι, οὐδ' ὑπάρχουσι μεταξὺ αὐτῶν οὐσιώδεις διακρίσεις, δημιουργοῦσαι βαθμοὺς ὑπεροχῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καθώς, ἐξ ἐπιπολαίας ἐξετάσεως τῶν πραγμάτων, ἐνόμισαν περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας οἱ Προτεστάνται, ἀλλ' ἁπλῶς ἐξωτερικαί, περιστατικαί. Τὸ δὲ κῦρος καὶ τὴν αὐθεντίαν αὐτῶν ἐν ταῖς συνόδοις δὲν ἀρύονται παρὰ τῶν πιστῶν, ὡς ἐντολέων, ὡς συμβαίνει εἰς τὰ προτεσταντικὰ κονσιστώρια, ἀλλ' ἔχουσιν οἴκοθεν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ θείῳ δικαίῳ ὑπάρχοντος ἀξιώματός των. Τοιαύτην ἔννοιαν ἔχει ὁ ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς συνόδου παραληφθεὶς τύπος, ὁ ἐμφαίνων τὸ θεόσδοτον κῦρος τῶν συνοδικῶν πράξεων «ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν» ὡς καὶ τὸ ἀρχαιοπαράδοτον «ταῦτα ὁρίσας ὑπέγραψα».

*
* *

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν αὐθεντικὴν ἐκείνην ἀπόφανσιν τῆς ἀποστολικῆς συνόδου, ὁ σάλος δὲν ἐκόπασεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Μήπως τὸ αὐτὸ δὲν θὰ συνέβαινεν ἀργότερον καὶ ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων; Πόσον πράγματι δύσκολος εἶναι ἡ ἐκρίζωσις παλαιῶν προλήψεων καὶ συμφύτων πλανῶν καὶ ἡ ἀντικατάστασις αὐτῶν διὰ τῆς Ἀληθείας!

Μικρὸν μετὰ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα ὁ Πέτρος εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐκεῖ δὲ φέρεται μετὰ τῆς τρυφερωτέρας ἀγάπης πρὸς τοὺς πιστεύσαντας ἐθνικούς. Ἀλλὰ τοῦτο ἐξάπτει τὸν φανατισμὸν τῶν συντηρητικῶν. Κι' αἴφνης βλέπει ἑαυτὸν κυκλούμενον ὑπὸ ἰουδαϊζόντων χριστιανῶν, ἐρχομένων « ἀπὸ Ἰακώβου » ἢ τοὐλάχιστον χρησιμοποιούντων τὸ ὄνομα τοῦ ἀποστόλου τούτου, οἵτινες εὐκόλως παρασύραντες τὰ πλήθη προέβαινον εἰς ἐντόνους παρ' αὐτῷ παραστάσεις διὰ τὴν τοιαύτην ἀνυπόστολον πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς ἐπικοινωνίαν του. Ἡ λαϊκὴ ἐκείνη ἐξέγερσις τρομάζει τὸν Πέτρον, ὁ ὁποῖος λησμονῶν τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ συνοδικῶς δόξαντα, ἀποτόμως διακόπτει πᾶσαν ἐπαφὴν πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν χριστιανούς. Τὸ δὲ θλιβερώτατον διὰ τὸν Παῦλον, καὶ αὐτὸς ὁ ἀχώριστος φίλος του καὶ συναπόστολος Βαρνάβας ὑποκύπτει εἰς τὸν φόβον καὶ τὴν ἀποκαρτέρησιν. Τὸ κίνημα λαμβάνει διαστάσεις, οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῦ Νόμου διαχύνονται εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας, καὶ κυρίως τὰς ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐπιστραφείσας. Τὸ Ἰκόνιον, ἡ Λύστρα καὶ ἡ Δέρβη, μὲ ἀφετηρίαν τὴν ἱστορικὴν Ἀντιόχειαν, ὅπου οἱ τέως ὡς Μαθηταί, Πιστοί, Ἐκλεκτοί, Ἅγιοι, Ἐσσαῖοι, Θεραπευταί, Θεοφόροι, Χριστοφόροι, Ναζωραῖοι γνωριζόμενοι, ἐκλήθησαν Χριστιανοί, γίνονται θέατρον ζωηροτάτων ἐπεισοδίων.

Ἐδημιουργεῖτο λοιπὸν σοβαρὸς ἀντιπερισπασμὸς εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῶν ἐθνῶν, ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τῆς ἀποστολικῆς διακονίας. Ὁ Παῦλος εἶχεν ἤδη συμπληρώσει τὴν πρώτην του περιοδείαν, καθ' ἣν ἵδρυσε πολυανθρώπους καὶ ἀνθούσας εἰς ἔργα πίστεως χριστιανικὰς κοινότητας ἐν Μ. Ἀσίᾳ. Καὶ τώρα οἱ « ζηλωταί » μὲ τὰς ἀνοήτους ἀξιώσεις των ἠπείλουν νὰ καταλύσωσι ὅ,τι ἐκεῖνος διὰ τόσων θυσιῶν ἀνήγειρεν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ Ἐθνισμοῦ. Ἡ ἐξέγερσίς των ἦτο μία ἀποδοκιμασία τοῦ μεγαλειώδους ἔργου του, μία θεομαχία, ἀφοῦ ἐστρέφετο κατ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ χορηγίᾳ τῆς δωρεᾶς αὐτοῦ οὐδεμίαν ἔκαμνε διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἐξ ἰουδαίων καὶ τῶν ἐξ ἐθνῶν χριστιανῶν, ὅπως διαλεκτικώτατα ἀνέπτυσσε πρὸς τοὺς Γαλάτας. Ὁ κίνδυνος ἦτο προφανὴς διὰ τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐχρειάζετο ἡ προσωπικὴ ἐπιβολὴ καὶ ἡ δραστηρία ἐπέμβασις τοῦ Παύλου διὰ νὰ κατευνασθῶσι τὰ πνεύματα καὶ νὰ ἀναπτερωθῇ τὸ καταπεπτωκὸς φρόνημα τοῦ Πέτρου. Ὁ Πέτρος ὑπῆρξε κατάκριτος, ἔγραφε πρὸς τοὺς Γαλάτας, διὰ τοῦτο καὶ κατὰ πρόσωπον ἀντέστην εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἤλεγξα δημοσίᾳ· « εἰ σὺ ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς, τὶ τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν ; » [1]

---

[1]) Γαλ. 2, 11 — 15

Ἔπρεπε νὰ κατασταλῇ ἡ ἐπηρμένη ἰουδαϊκὴ ὀφρύς, νὰ καταρραπισθῇ ὁ φυλετικὸς ἐγωϊσμός, ὁ ὁποῖος ἠνάγκασεν ἄλλοτε τὸν Παῦλον νὰ ἀναπτύξῃ μὲ τόσην τραχύτητα τὴν περὶ προορισμοῦ διδασκαλίαν εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους.

Προϋπέθετον ἆρά γε τὰ λυπηρὰ ἐκεῖνα ἐπεισόδια ὀξεῖαν ἀντίθεσιν γνωμῶν μεταξὺ τῶν ἀποστόλων Ἰακώβου καὶ Πέτρου, ὡς ἀρχηγῶν δῆθεν τῆς ἰουδαϊζούσης συντηρητικῆς μερίδος, καὶ τοῦ Παύλου; Ἢ ἴσχυσαν νὰ χαλαρώσωσι τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν Ἀποστόλων, καθὼς διατείνεται ἡ ἀνεξαρτήτως ὡς τὰ πολλὰ τῶν ἱερῶν κειμένων ἐρευνῶσα τὰ πράγματα ἀρνητικὴ κριτική; Ἀπολύτως ὄχι. Τοιαύτη τις ὑπόνοια εἶναι ἀποτέλεσμα κριτικῆς ὑπερεντάσεως καὶ διάστροφος ἀντίληψις τῶν παρ᾽ Ἡγησίππῳ λεγομένων περὶ τοῦ δῆθεν ἰουδαϊκῶς συντηρητικοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἰακώβου καὶ τῶν ἀσκητικῶν αὐτοῦ τάσεων. Εἶναι δὲ τόσον δύσκολον νὰ στηριχθῇ ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ ἀντιφρονοῦντες νὰ ἀρνηθῶσι παρὰ πάντα λόγον τὴν γνησιότητα ἢ τὸν προφανῶς ἄμεσον καὶ κύριον σκοπὸν βιβλίων τινῶν, οἷα αἱ Πράξεις, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ β′ τοῦ Πέτρου, καὶ νὰ θεωρήσωσι τὰ βιβλία ταῦτα ὡς σκοπίμως συγγραφέντα πρὸς προσέγγισιν καὶ συμφιλίωσιν τῶν ἀντιθέτων ἐν τῇ πρώτῃ Ἐκκλησίᾳ μερίδων, τῶν χριστιανῶν τῆς περιτομῆς, ἢ τοῦ Πέτρου, καὶ τῶν χριστιανῶν τῆς ἀκροβυστίας, ἢ τοῦ Παύλου·

Ἀλλ᾽ ἐκ μὲν τῶν Πράξεων τόσον μόνον συνάγεται, ὅτι τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, τὴν κατ᾽ οὐσίαν κοινὴν εἰς τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους, ἀκριβῶς, καὶ ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τοὺς συναποστόλους, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς ἀποστολικῆς συνόδου, διετύπωσεν καὶ ἐξῆρεν ὁ Παῦλος κατὰ τῆς φαρισαϊκῆς νοοτροπίας τῶν ἰουδαϊζόντων χριστιανῶν. Ἡ δὲ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰακώβου οὐδὲ ἴχνος παρουσιάζει ἰουδαΐζοντος ἀσκητισμοῦ. Ὅτι δὲ τὸ ἐπεισόδιον τῆς Ἀντιοχείας, δὲν εἶχε τὸν ἀποδιδόμενον εἰς αὐτὸ χαρακτῆρα, οὔτε ἐχαλάρωσε τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων φαίνεται ἐξ ὅσων λέγει ὁ Πέτρος περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Παύλου καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ εἰς τὴν β′ ἐπιστολήν του, γραφεῖσαν περὶ τὰς δυσμὰς τοῦ βίου του. Ὀνομάζων τὸν Παῦλον ἀδελφὸν ἀγαπητὸν συνιστᾷ εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ συμμορφῶνται πρὸς ὅσα κατὰ καιροὺς ἐπέστειλεν ἐκεῖνος εἰς αὐτούς, κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν. Παρὰ τοῖς Ἀποστόλοις οὐδέποτε ὑπῆρξε ζήτημα διδασκαλίας, ἀλλὰ πράξεως καὶ ἐφαρμογῆς, ἥτις καὶ ἐκανονίζετο πάντοτε ἐν πνεύματι Χριστοῦ.

† Ο ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΥ

ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ

«Καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου
καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων» (Μτθ. δ΄ 19).

Η μεγαλυτέρα δύναμις ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον εἶναι ν' ἁλιεύσῃς τὴν ψυχήν του. Αἱ καρδίαι ἀνήκουν εἰς τὸν κατακτητήν των. Καὶ ὁ λόγος εἰς τὸν ἄνθρωπον ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ἡ θαυμασία σαγήνη.

Εἶναι ὡραία ἡ εἰκὼν τῆς θαλάσσης. Ἡ θάλασσα ὅπου ἡλίευαν οἱ μαθηταὶ εἶναι αὐτὸς ὁ κόσμος. Πότε εἶναι ταραγμένη, καὶ πότε ἔχει γαλήνην. Καὶ ὁ θόρυβός της, ὁ φλοῖσβός της, τὸ βογγητόν της, τὸ αἰώνιον, πόσα δὲν μᾶς λέγει διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν! Ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ ὁμοιάζει μὲ τὴν θάλασσαν, καὶ εἰς τὴν γοητείαν της, καὶ εἰς τὴν ταραχήν της, εἰς τὰ κύματά της, τὰ ὁποῖα σπάνουν, ἀφήνοντα μονάχα ἀφρόν. Τὰ κύματα ἀλληλοκυνηγοῦνται, καὶ οἱ ἰχθεῖς ἀλληλοσπαράσσονται. Δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον αἰῶνας τώρα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν; Πόσους δὲν καταβροχθίζει αὐτὴ ἡ θάλασσα; Ἐνθυμηθῆτε ὅσα πλοῖα ἔχουν βυθισθῇ. Ἐνθυμηθῆτε ὅσαι μάχαι ἔχουν γίνῃ. Ἐνωτισθῆτε τὰς τρικυμίας ὅσαι βρυχῶνται γύρω μας. Ἀκροασθῆτε τὰς θυέλλας ὅσαι μαίνονται μέσα μας. Περνοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὴν θάλασσαν μεγάλα πλοῖα. Περνοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα μεγάλα πρόσωπα.

Ἐλᾶτε, ἀφῆστε τὴν θάλασσα — λέγει ὁ Ἰησοῦς εἰς αὐτοὺς τοὺς ὁποίους ἐξέλεξε διὰ μαθητάς του — ἀφῆστε τὰ δίκτυα, διὰ νὰ σᾶς κάμω ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Θὰ κτίσω μὲ σᾶς τὸ ἐξαίσιον πλοῖον τῆς αἰωνιότητος, τὴν μυστικὴν Κιβωτόν, τὴν ἁγίαν μου Ἐκκλησίαν. Θὰ ἐξαγάγετε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς. Θὰ τοὺς ἀναβιβάσητε ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν.

Θὰ γίνετε θεμέλια ἑνὸς μεγάλου οἰκοδομήματος, καὶ θὰ κάμετε τοὺς ἀνθρώπους ἐκλεκτοὺς λίθους διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ, θὰ εἶσθε, ὡσὰν τὴν Σουλαμίτιδα, ἁπλοῖ, σεμνοί, ὡραῖοι, ἀλλὰ καὶ φοβεροί, ὡσὰν στράτευμα μὲ τὰς σημαίας του.

Διὰ μίαν στιγμὴν θ' ἀπογοητευθῆτε, ὅταν θὰ μὲ ἴδητε κρεμασμέ-

νον ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν, μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ, δεδιωγμένον ἀπὸ τοὺς μεγάλους τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Θὰ ἐπιστρέψητε εἰς τὰ δίκτυά σας, ἀφήνοντες τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοὺς ὁποίους ἐγὼ σᾶς ἐξέλεξα. Σεῖς, τὸ θεμέλιον, θὰ ἐγκαταλείψητε τὸ οἰκοδόμημα. Θὰ ἔλθητε πάλιν ὀπίσω εἰς τὸ πρῶτόν σας ἐπάγγελμα, εἰς τὰ πλοῖά σας. Ἀλλ᾽ ἐγὼ δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ ἀφήσητε τὸ κήρυγμά μου. Θὰ ἔλθω νὰ ζωογονήσω ἐκ νέου τὴν πίστιν σας. Καὶ θὰ σᾶς στείλω νὰ ποιμάνητε τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι εἶναι χωρὶς ἀρχηγόν, ὡσὰν πρόβατα χωρὶς ποιμένα ἐν μέσῳ λύκων.

Δὲν ἐξέλεξα μεγάλους καὶ σοφούς, ἀλλὰ σᾶς, τὰ ἀσθενῆ καὶ περιφρονημένα τοῦ κόσμου τούτου. Δὲν εἶσθε οὔτε σοφοί, οὔτε ἰσχυροί, μήτε εὐγενεῖς· Ἀλλὰ προυτίμησα σᾶς, διότι εἶσθε ταπεινοὶ καὶ ἁπλοῖ. Δοξάζω τὸ ὄνομά Σου, Πάτερ μου, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, διότι ἀπέκρυψες τὰ πράγματα αὐτὰ ἀπὸ τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς συνετούς, καὶ τὰ ἀπεκάλυψες εἰς τοὺς ἁπλοῦς.

Οἱ Ἀπόστολοι, οἱ ταπεινοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι, ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν κόσμον, μετέδωκαν τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐξεπλήρωσαν τὰς προφητείας τοῦ Χριστοῦ, ἔγιναν οἱ πρωτοπόροι τῶν μαρτύρων, τῶν ὁποίων τὸ αἷμα ἐχρησίμευσεν ὡς σπορὰ τῶν Χριστιανῶν. Μὲ αὐτοὺς ἐθριάμβευσεν ὁ Σταυρός. Οἱ Ἀπόστολοι οἱ ἀμαθεῖς αὐτοὶ ἄνθρωποι, ἔκαμαν αἰχμαλώτους τοῦ κηρύγματός των τοὺς σοφοὺς καὶ τρανοὺς τοῦ κόσμου τούτου. Ἡλίευσαν μὲ τὴν ἁπλότητα τοῦ Εὐαγγελίου οἱ μογιλάλοι αὐτοὶ τοὺς ρήτορας τῆς Οἰκουμένης. Καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ρώμην ἔστησαν τὸν Σταυρόν.

Θεῖοι ἁλιεῖς! Εὔθραυστοι ὡσὰν τὰς στάμνας τὰς ὁποίας ἐκράτουν οἱ στρατιῶται τοῦ Γεδεὼν εἰς τὴν ἐξόρμησίν των ἐναντίον τῶν Μαδιανιτῶν. Αἱ στάμναι ἐθραύσθησαν, ἀλλὰ προέβαλε τὸ φῶς, ἡ λαμπὰς τὴν ὁποίαν αὐταὶ ἔκρυπταν ἐντὸς αὐτῶν, καὶ κατεπτόησε τοὺς ἀντιπάλους. Εἰς τὴν ψυχήν σας κρύπτεται θεῖος σπινθήρ, θησαυρὸς τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος καταισχύνει ὅσους δὲν θέλουν νὰ σωθοῦν. Ἀνελάβετε τεράστιον ἔργον νὰ ἀναμορφώσητε τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἀναπλάσητε τὴν ἀνθρωπότητα.

Μᾶς εἴπατε, ὄχι ἰδικάς σας σκέψεις, ἀλλ᾽ ὅσα εἴδετε καὶ ἠκούσατε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σας καὶ μὲ τὰ ὦτά σας καὶ ἐψηλαφήσατε μὲ τὰ ἰδικά σας χέρια.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς Δώδεκα Ἀποστόλους εἶναι καὶ ὁ Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος. Μᾶς ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως, διότι αὐτὸς ἦλθεν ἐδῶ εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ ἵδρυσε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Βυζαντίου. Αὐτὸν πρῶτον ἐκάλεσεν ὁ Χριστός. Ὁλόλευκον κίονα, ὑψηλόν, εἰς τὸ οἰκοδόμημά Του τὸ οὐράνιον. Θεμέλιον—ὅπως εἶπαν—αὐτοῦ τοῦ θεμελίου.

Μόλις ἐγνώρισε τὸν Χριστόν, προσεκάλεσε τὸν ἀδελφόν του Σίμωνα, λέγων εἰς αὐτόν: « Ἐλθὲ καὶ ἴδε! » Προτοῦ νὰ τὸν καλέσουν, ἄλλους καλεῖ. Ὁδηγεῖ εἰς τὸν Ἰησοῦν μαθητάς, πρὶν ἀκόμη μεταβῇ ὁ ἴδιος. Τόση εἶναι ἡ σπουδή του. Τοιοῦτος ὁ ἐνθουσιασμός του. Δίδει, πρὶν ἀκόμη λάβῃ. Φωτίζει, πρὶν ἀκόμη ἀνάψῃ. Μαραθωνομάχος γίνεται, πρὶν ἀκόμη ἀρχίσῃ ἡ μάχη. Λέγει τὸ « Νενικήκαμεν » πρὶν ἀκόμη πολεμήσῃ.

Ἡ Ἤπειρος, ἡ Ἀχαΐα, ἡ Θράκη, ἡ Σκυθία, εἶναι οἱ ἀγροὶ ὅπου ἦρθε νὰ σπείρῃ τὸν σπόρον τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶναι αἱ θάλασσαι ὅπου ἦρθε νὰ ρίψῃ τὰ δίκτυά του ὁ ἐξ ἁλιέων Ἀπόστολος Ἀνδρέας. Τὰ δίκτυά του εἶναι ὁ λόγος τοῦ Κυρίου. Ὁ σπόρος εἶναι τὸ σταυρικὸν αἷμα τοῦ Κυρίου.

Ποῖον ἦτο τὸ Εὐαγγέλιον τὸ ὁποῖον ἐκήρυξαν εἰς τὸν κόσμον οἱ Ἀπόστολοι; Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπ᾿ ἀρχῆς ἔχει κληθῆ εἰς τὴν θείαν οἰκειότητα. Αὐτὸ ἦτο τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾿ ὁ ἄνθρωπος τὸ παρεγνώρισεν ἐπὶ μακρόν. Τὴν ἐκπλήρωσιν τὸ σχέδιον τοῦτο εὑρῆκεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Χριστὸς ἔφερε τὴν ζύμην ἡ ὁποία θὰ ζυμώσῃ ὅλον τὸ φύραμα. Καλλιεργεῖ ἕνα ἀγρὸν ὅπου θὰ φυτρώσουν καὶ ζιζάνια. Ὁ σπόρος σπείρεται, ἡ Ἐκκλησία ἱδρύεται, τὸ πνεῦμα διαχέεται.

Ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται εἰς τὴν γῆν, ἀλλ᾿ εἶναι ἀπὸ οὐσίαν οὐράνιον. Ὑπόκειται εἰς τὸν χρόνον, εἶναι ὅμως ὕπαρξις τῆς αἰωνιότητος. « Ἄνθρωποι σαρκικοί, μὴ ζητεῖτε τὸν ἄρτον ὁ ὁποῖος φθείρεται, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν ἡ ὁποία μένει εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν » (Ἰω. ΙΙ, 27).

Ὡς ἄτομον πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ καλλιεργήσῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ Θεῖον. Ὡς κοινωνία πρέπει νὰ ὑψωθῇ μέχρι τῆς συνειδήσεως τῆς ἑνότητός της καὶ νὰ ἐξαγάγῃ τὰ συμπεράσματα: ἀμοιβαία ἀγάπη, ὠργανωμένη, δικαιοσύνη ἀδελφική. Πάτερ, Σὲ παρακαλῶ νὰ γίνουν ἕν, ὅπως ἡμεῖς εἴμεθα ἕν. Ὅπως Σύ, Πάτερ, εἶσαι ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν σοί, καὶ αὐτοί ἐπίσης ἐν ἡμῖν νὰ γίνουν ἕν (Ἰω. XVII. II, 21).

Οἱ ἄνθρωποι θὰ καταλάβουν ὅτι εἴμεθα γνήσιοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐὰν ἔχωμεν ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους. Ὁ Χριστὸς λέγει: «Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.» (Ἰω. ΙΓ' 35) Ὁ Χριστὸς ἐπίσης λέγει: Ἐὰν κάποιος μὲ ἀγαπᾷ θὰ τὸν ἀγαπήσῃ καὶ ὁ Πατήρ μου, καὶ θὰ ἔλθωμεν εἰς αὐτὸν καὶ θὰ κάμωμεν εἰς αὐτὸν τὴν κατοικίαν μας (Ἰω. XIV, 23) Ἀλλ' ἐν πρώτοις ἐὰν μὲ ἀγαπᾶτε, τηρήσατε τὰς ἐντολάς μου (Ἰω. XIV, 15).

Πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν ἐντὸς ἡμῶν θείαν ζωήν. Καὶ «Ἡ αἰωνία ζωὴ εἶναι: νὰ γνωρίσουν ἐσένα, τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον Σὺ ἀπέστειλες (Ἰω. XVII, 3). Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου χρειάζεται μία νέα ψυχή, καὶ αὐτὴ εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἱδρύθη ἡ Ἐκκλησία. Ἐκάλεσεν ὁ Χριστὸς μαθητάς. Ἐλᾶτε, τοὺς λέγει, καὶ ἔρχονται. Ἄλλοι τρέχουν, χωρὶς νὰ τοὺς καλέσῃ. Ὁ Νικόδημος, ἡ Μαγδαληνή. Διότι εὗρῆκαν εἰς αὐτὸν τὸ ἰδεῶδες τὸ ὁποῖον ἐζήτουν. Κἄτι ἐντὸς ἡμῶν μᾶς σύρει εἰς τὸν Θεόν. Καὶ εἶναι αὐτὸς ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος μᾶς ἑλκύει εἰς ἑαυτόν.

Μὲ τοὺς Μαθητὰς ὁ Χριστὸς ἱδρύει τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μίαν Ἀκρόπολιν τῶν ψυχῶν. Δεσμεύεται δὲ μὲ αὐτούς. Χάριν τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, λέγει ὅτι θὰ ὑπακούῃ εἰς αὐτούς. «Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε κεκράτηνται».

Κηρύσσοντες οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ κάμνουν θαύματα, καὶ τὸ μεγαλύτερον κατόρθωμα εἶναι ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Αὐτὸ δὲ τὸ ἐπιτυγχάνουν, διότι ἀφοσιώνονται εἰς τὴν ἀποστολήν των μὲ ὅλην των τὴν ψυχήν.

Τὸ κέντρον τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἔργου Του, εἶναι ὁ Σταυρικός θάνατος ὁ ἰδικός του, καὶ ἡ θυσία τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ προσφέρωμεν ὁ καθείς μας εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, διὰ νὰ φωτίσωμεν καὶ ἁγιάσωμεν τοὺς ἄλλους.

Ὅστις θέλει νὰ γίνῃ ἀληθινὸς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νὰ πάρῃ εἰς τὸν ὦμόν του τὸν Σταυρὸν καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ὁ γενικὸς νόμος ὁ ὁποῖος διέπει τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι ὁ νόμος τῆς θυσίας. Ἡ μητέρα ἀφοσιώνεται εἰς τὸ παιδί της, νὰ τὸ γεννήσῃ, νὰ τὸ μεγαλώσῃ, νὰ τοῦ δώσῃ ὅσα ἐφόδια ἀπαιτεῖ ἡ ζωή. Ὁ πατέρας διὰ νὰ συντηρήσῃ τὴν οἰκογένειάν του, δέχεται καὶ τὴν πλέον σκληράν, βάναυσον ἐργασίαν. Κλείεται εἰς τοὺς λέβητας τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ εἰς

τοὺς ὑπονόμους ἐργάζεται. Καὶ ὁ στρατιώτης εἶναι ἕτοιμος εἰς κάθε στιγμὴν νὰ δώσῃ τὴν ζωήν του εἰς τὴν Πατρίδα.

Τὸν νόμον αὐτὸν ὁ σταυρικὸς θάνατος τοῦ Χριστοῦ, ἦλθε νὰ καθαγιάσῃ. Καὶ ἡ μνήμη τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τὸν καθαγιασμὸν αὐτόν. Μᾶς λέγει ὅτι ἡ ζωή μας πρέπει νὰ εἶναι μιὰ θυσία τὴν ὁποίαν νὰ προσφέρωμεν διὰ νὰ ἐξαγοράσωμεν, νὰ λυτρώσωμεν τοὺς ἄλλους.

Διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀσθενική μας φωνή, ἡ βραχνή, ὁλονὲν καθαρωτέρα, ἀντίλαλος τοῦ Ἀπείρου, καὶ ἡ μικρά μας ὕπαρξις λευκοτέρα, πρέπει ἡ ζωή μας νὰ περάσῃ μέσα ἀπὸ καθαρμούς, τοὺς καθαρμοὺς τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς θυσίας.

Διὰ νὰ γίνεται δὲ ἡ θυσία μας ἀξία, πρέπει νὰ ἑνώνεται μὲ τὴν θυσίαν τοῦ Γολγοθᾶ, νὰ ἑνώνωμεν τὴν προσφορὰν τὴν ἰδικήν μας μὲ τὴν προσφορὰν τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὴν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, νὰ προσκομίζωμεν τὴν ἰδικήν μας προσφοράν, διὰ νὰ ἀνταναπληρώνωμεν τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ (Πρὸς Κολασ. Α΄ 24).

Τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων εἶναι νὰ ἐνδυθῶμεν τὸν Χριστόν, καὶ τοῦτον Ἐσταυρωμένον, νὰ ἑνωθῶμεν μὲ τὴν θυσίαν Του, νὰ ἑνωθῶμεν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν Του, πραγματοποιοῦντες τὸ ὁλοκαύτωμα τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ὅταν μένωμεν ἡνωμένοι μαζί Του, τότε ὄχι μόνον κάθε πόνος εἶναι ἐλαφρός, κάθε φορτίον κοῦφον, καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς εὔκολος, ἀλλὰ καὶ ὅλα ταῦτα ἐξαγοράζουν τότε, λυτρώνουν. Ἡ ζωὴ παίρνει ἕνα πολύτιμον, ἱερόν, περιεχόμενον.

Μία σταγόνα εἶναι μηδέν. Ἡνωμένη ὅμως μὲ τὸν ὠκεανόν, συμμετέχει εἰς τὴν δύναμίν του, εἰς τὴν ἀπεραντωσύνην του. Καὶ ἡ προσφορά, ἡ θυσία ἡ ἰδική μας, ἡνωμένη μὲ τὴν προσφοράν, τὴν θυσίαν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν μαρτύρων, ἡνωμένη μὲ τὴν θυσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἡνωμένη μὲ τὴν ἐξιλαστήριον θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, γίνεται μεγάλη καὶ ἁγιάζεται.

ΕΚΛΟΓΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Εἰς τὸν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Νικολάου χηρεύσαντα Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἐκλήθη **ὁ** *σεβ.* ***Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Χριστοφόρος.***

Τὴν 21ην τοῦ μ. συμφώνως πρὸς τὴν ἀπολυθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ Ἐγκύκλιον ἐπ' ἐκλογῇ Πατριάρχου, συνῆλθον ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Σάββα πάντες οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐκλέκτορες, οἵτινες διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατήρτισαν τὸ τριπρόσωπον ψηφοδέλτιον ἐκ τῶν σεβ. Μ/τῶν Λεοντοπόλεως (60 ψήφ.), Θυατείρων (58 ψ.) καὶ Μιτυλήνης (50 ψ.), διὰ κλήρου ἀναδειχθέντος ἔναντι τοῦ ἰσοψηφίσαντος σεβ. Ἀρχ/που Σιναίου. Ἀκολούθως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, μετέχοντος καὶ τοῦ ἐντεῦθεν ἀποσταλέντος εἰς συμπλήρωσιν τοῦ σώματος τῆς Ἱεραρχίας σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανοῦ, εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἱ. βῆμα καὶ μετὰ ἐπὶ τούτῳ δέησιν περὶ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν ἀνέδειξε διὰ ψήφων κανονικῶν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας τὸν σεβ. Μ/την Λεοντοπόλεως κ. Χριστοφόρον. Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Πατριάρχου ἐγένετο ἐν πάσῃ ἐπισημότητι τὴν ἀμέσως ἑπομένην Κυριακήν, 25ην τοῦ μ., ἐν τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κοινοτικῷ Ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Ὁ Μακαριώτατος Πάπας καὶ Πατριάρχης Χριστοφόρος, κατὰ κόσμον Χαράλαμπος Δανιηλίδης, ἐγεννήθη ἐν Μαδύτῳ τῆς Θράκης τῇ 17 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1876 καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ ἐν Ἱεροσολύμοις Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Σταυροῦ, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τὸ 1900. Προσληφθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος διετέλεσε Γραμματεὺς καὶ εἶτα Μέλος τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Μετὰ ταῦτα κληθεὶς τὸ 1906 ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Φωτίου εἰς Ἀλεξάνδρειαν διωρίσθη Πρωτοσύγκελλος αὐτοῦ. Κατ' Αὔγουστον 1908 ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἀξώμης, διαποιμάνας ἀκολούθως καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας Νουβίας καὶ κατὰ Ν/βριον 1914 ἐξελέγη Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως ποιμάνας θεοφιλῶς ἐπὶ 25 συναπτὰ ἔτη τὴν ἐπαρχίαν ταύτην.

Τὴν Α. Μακαριότητα διακρίνει δαψιλὴς θεολογικὴ μόρφωσις, ἰδιαιτέρα γνῶσις τῶν εἰδικῶν καὶ γενικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ζηλωτὴ ποιμαντορικὴ δραστηριότης καὶ ἀφοσίωσις πρὸς τὴν ἱερὰν τάξιν καὶ τὰς ἁγίας παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία μετὰ χαρᾶς ἐχαιρέτισε τὴν ἐν ὥραις αἰσίαις καὶ χρησταῖς ταῖς ἐλπίσιν

ἄνοδον τοῦ ἀπὸ Λεοντοπόλεως Χριστοφόρου εἰς τὸν δεύτερον Πατριαρχικὸν Θρόνον τῆς κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησίας, διότι ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Α. Μακαριότητος ἡ μὲν τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία εὑρίσκει τὸν ἄξιον διάδοχον τῶν ἀοιδίμων αὐτῆς Πατριαρχῶν, ἡ δὲ Προκαθημένη τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν πρόθυμον αὐτῆς συμπαραστάτην ἐν τῇ κατευθύνσει τῶν ζητημάτων καὶ τῇ περιφρουρήσει τῶν τιμίων συμφερόντων τῆς Ἁγίας Ὀρθοδοξίας.

Τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀπὸ Λεοντοπόλεως Χριστοφόρου ἀνήγγειλαν τηλεγραφικῶς τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ὁ Τοποτηρητὴς σεβ. Μητροπολίτης Τριπόλεως κ. Θεοφάνης καὶ ὁ σεβ. Μητροπολίτης Σάρδεων. Καὶ ἡ Α. Μακαριότης δὲ ἅμα τῇ ἐνθρονίσει Αὐτῆς ἐπεκοινώνησε τηλεγραφικῶς· Τὰ τηλεγραφήματα ταῦτα, ὡς καὶ αἱ εἰς αὐτὰ ἀπαντήσεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, καταχωρίζονται κατωτέρω:

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βενιαμίν,

Φανάριον—Σταμπούλ.

Ἀλεξάνδρεια 21/7/39.

Ψήφῳ κανονικῇ ἐξελέγη σήμερον Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως Χριστοφόρος.

Μητροπολίτης Τριπόλεως Θεοφάνης
Τοποτηρητής.

Μητροπολίτην Τριπόλεως Θεοφάνην,

Ἀλεξάνδρειαν.

Χαρᾷ βαθείᾳ πληροφορηθέντες ἀνάδειξιν Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως Χριστοφόρου Πατριάρχου Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρέων, ἐκφράζομεν συγχαρητήρια ἡμῶν, εὐχόμενοι πλουσίαν πάντοτε καὶ ἐν παντὶ εὐλογίαν Κυρίου.

22/6/39. **Πατριάρχης Βενιαμίν.**

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βενιαμίν,

Φανάριον — Σταμπούλ.

Ἀλεξάνδρεια 25/6/39.

Ἠλεημένοι παρὰ Κυρίου ἐνεθρονίσθημεν ἐπισήμως σήμερον καὶ ἀναλαβόντες εὐθύνας διακυβερνήσεως Ἀποστολικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας ἀπευθύνομεν ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Πατριάρχης Χριστοφόρος.

Πατριάρχην Χριστοφόρον,

Ἀλεξάνδρειαν.

Εὐδοκίᾳ Θεοῦ γενομένη ἐκλογὴ ἀνάρρησις Ὑμετέρας Μακαριότητος Θρόνον Ἀλεξανδρείας ἐνέπλησε Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἡμᾶς μεγάλης χαρᾶς. Ἐγκαρδίως συγχαίροντες εὐχόμεθα ἀγλαόκαρπον Πρωθιεραρχικὴν διακονίαν.

26/6/39.

Πατριάρχης Βενιαμίν.

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΝ ΤΗι ΕΚΚΛΗΣΙΑι ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤ' ΑΥΤΗΝ

Ἐν ἔτει 1922 οἱ δύο Ἀρχιεπίσκοποι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας, ὁ Καντουαρίας καὶ ὁ Ὑόρκης, συνέστησαν Ἐπιτροπὴν ἐκ θεολόγων ἀνηκόντων εἰς διαφόρους « Σχολὰς σκέψεως » ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τότε ἐπισκόπου Ὀξφόρδης Dr Burge. Ὁ τότε Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας γράφων καὶ ἐξ ὀνόματος τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ πρὸς τὸν πρόεδρον ὥριζεν ὅτι σκοπὸς τῆς Ἐπιτροπῆς ἦτο « νὰ ἐρευνήσῃ τὴν φύσιν καὶ τοὺς λόγους τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος ἵνα δείξῃ τὴν ἔκτασιν ***τῆς ὑφισταμένης ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας*** συμφωνίας καὶ νὰ εὕρῃ κατὰ πόσον εἶναι δυνατὴ ἡ ἄρσις ἢ ἡ μείωσις τῶν ὑφισταμένων διαφορῶν ». Οἱ λόγοι οἵτινες προὐκάλεσαν τὴν σύστασιν τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς ἐκτίθενται συντόμως ὑπὸ τοῦ τελευταίου προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ὑόρκης Dr Temple, ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῆς πέρυσι δημοσιευθείσης Ἐκθέσεως διὰ τῶν ἑξῆς: « Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεστήθη διὰ τὸν λόγον ὅτι αἱ τάσεις τῶν διαφόρων « Σχολῶν σκέψεως » ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας διεκινδύνευον τὴν ***ἑνότητα*** καὶ παρέβλαπτον τὴν δρᾶσιν αὐτῆς... »

Μετὰ δεκαπενταετῆ ἐργασίαν καὶ ἀφοῦ πλεῖστα τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς θανόντα ἢ παραιτηθέντα ἐν τῷ μεταξὺ ἀντικατεστάθησαν δι' ἄλλων, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδημοσίευσε μακρὰν Ἔκθεσιν ἐκ σελίδων 242 ὑπὸ τὸν τίτλον: « Διδασκαλία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας ἤτοι ἔκθεσις τῆς ὑπὸ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Καντουαρίας καὶ Ὑόρκης διορισθείσης Ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος ». Ἡ Ἔκθεσις

ἀποτελεῖται ἐκ δύο Εἰσαγωγῶν, μιᾶς τοῦ προέδρου καὶ ἑτέρας τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκ προλεγομένων « περὶ τῶν πηγῶν καὶ τοῦ κύρους τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας » καὶ ἐκ 3 μερῶν α΄) ἡ διδασκαλία περὶ Θεοῦ καὶ περὶ ἀπολυτρώσεως, β΄) ἡ διδασκαλία περὶ Ἐκκλησίας καὶ περὶ μυστηρίων καὶ γ΄) ἡ διδασκαλία περὶ ἐσχάτων. Εἰς τὴν Ἔκθεσιν ἐπισυνάπτονται 4 παραρτήματα πραγματευόμενα ἐκτενέστερον περὶ θεμάτων ἐν τῇ κυρίως ἐκθέσει.

Ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ αὐτοῦ ὁ πρόεδρος ἐκθέτει τὸν τρόπον καθ᾽ ὅν εἰργάσθη ἡ Ἐπιτροπή. Τονίζων ἐν ἀρχῇ τὸ κρατῆσαν φιλικὸν πνεῦμα μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων ἐπάγεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ κατέτεινεν εἰς τὴν ἐπίτευξιν πλήρους, εἰ δυνατόν, συμφωνίας. Ἀλλ᾽ ὅπου τοῦτο ἀπέβαινεν ἀδύνατον αὕτη ἐξέθηκε τὰς νῦν κρατούσας παρ᾽ Ἀγγλικανοῖς ***διαφόρους γνώμας*** περὶ τῶν δογματικῶν ζητημάτων. Προσθέτει ὅτι, καίτοι ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Davidson δὲν περιείχετο τὸ ἐρώτημα « ποῖαι διαφοραὶ γνωμῶν περὶ δόγματος ἢ τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ δέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐπιτετραμμέναι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας καὶ ποῖαι οὐχί », ἡ Ἐπιτροπὴ οὐχ ἧττον δὲν ἀπέφυγε νὰ γνωματεύσῃ ἔν τισι σημείοις ὅτι διάφοροι τύποι διδασκαλίας εἶνε ἐπιτετραμμένοι, ἐν ἄλλοις δὲ πάλιν ὥρισε τὴν ὁροθετικὴν τρόπον τινὰ γραμμὴν πέραν τῆς ὁποίας κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς οἱαδήποτε διδασκαλία ἢ ἑρμηνεία δὲν ἐπιτρέπεται. Ὁ πρόεδρος ἐν τέλει τονίζει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἀνέλαβε νὰ ἐξετάσῃ τὸ ὅλον ἔδαφος τῆς Θεολογίας καὶ νὰ συντάξῃ συστηματικὴν πραγματείαν, ἀλλ᾽ ἔκρινεν ἄξια μείζονος προσοχῆς ἐκεῖνα τὰ θέματα, ἅτινα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἀπετέλεσαν ἀντικείμενα συζητήσεων ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἢ ἔδωκαν ἀφορμὰς συγχύσεως ἐν τῇ πράξει αὐτῆς.

***

Ὡς ἦν ἑπόμενον, ἡ δημοσίευσις τῆς Ἐκθέσεως προὐκάλεσε τότε μέγαν σάλον. Ἐνῷ οὐχὶ ἀπολύτως δυσμενῶς ἔκριναν αὐτὴν οἱ φιλελεύθεροι κύκλοι τῶν Ἀγγλοκαθολικῶν, θεωρήσαντες αὐτὴν ὡς συνέχειαν τῆς ἐπιστημονικῆς ἀντιλήψεως τῆς καθολικῆς πίστεως, ἣν ἐνεκαίνισε τὸ περίφημον Lux mundi, μεθ᾽ ὁρμῆς μεγάλης ἐπετέθησαν ἐναντίον αὐτῆς οἱ Ἀγγλοκαθολικοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχονται στερρῶς τῆς καθολικῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Κατ᾽ αὐτοὺς ἐν τῇ Ἐκθέσει πολλαὶ διδασκαλίαι θεωρούμεναι μέχρι τοῦδε οὐσιώδεις ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀμφισβητοῦνται. Οὕτως κατὰ τὴν Ἔκθεσιν

εἶνε ἐξ ἴσου ἐπιτετραμμέναι καὶ ἡ πίστις ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐγεννήθη ἐκ Παρθένου ἄνευ συμμετοχῆς ἀνδρὸς καὶ ἡ ἀντίθετος ὅτι οὗτος ἐγεννήθη κατὰ φυσικὸν τρόπον ἐκ τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τῆς Μαρίας. Περαιτέρω ἡ Ἔκθεσις ἀφίνει ἄλυτον τὸ ζήτημα τοῦ εὑρεθέντος κενοῦ τάφου, ἄν τ. ἔ. ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου δέον νὰ ἐκληφθῇ ὡς συμβολικὴ ἢ ὡς γεγονὸς ἱστορικόν, καίτοι ὁ πρόεδρος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ αὐτοῦ τάσσεται καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκ Παρθένου γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ ὑπὲρ τῆς πραγματικῆς, τ. ἔ. σωματικῆς, αὐτοῦ ἀναστάσεως. Τὸ αὐτὸ ῥητέον ὡσαύτως περί τε τῆς ἱστορικότητος τῶν Εὐαγγελικῶν θαυμάτων καὶ περὶ τῆς πραγματικῆς ἢ μὴ ὑπάρξεως τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν δαιμόνων. Οὐδὲ τάσσεται, ἐπάγονται, ἡ Ἔκθεσις ἀδιστάκτως ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς τῆς πτώσεως τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, ὃν τρόπον πιστεύει αὐτὴν ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας, καὶ δὲν καθορίζει σαφῶς τὴν ἔννοιαν τῆς Ἐκκλησίας, δεχομένη ὅτι ἀληθὴς Ἐκκλησία ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ὑπάρχει, ἀλλ᾿ ὅτι ὅλαι ἀνεξαιρέτως αἱ Ἐκκλησίαι εὕρηνται ἐν σχίσματι ἡ μία ἀπὸ τῆς ἄλλης. Καὶ περὶ θείας εὐχαριστίας προκειμένου ἡ Ἔκθεσις δὲν καθορίζει ἂν μετὰ τὸν καθαγιασμὸν ἐπέρχεται οὐσιώδης μεταβολὴ εἰς τὰ εἴδη τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου ἀρκουμένη μόνον νὰ ἐξάρῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Ἡ Ἔκθεσις τέλος ἀποδέχεται τὸ περιωρισμένον τῆς γνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τὴν ὑπὸ ὅρους μόνον οὐχὶ δὲ τὴν καθολικὴν ἀθανασίαν καὶ ἄλλας πλάνας, αἵτινες κατεδικάσθησαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ.

Ἡ ἐξέγερσις ἐκ τῆς δημοσιευθείσης Ἐκθέσεως παρετηρήθη ἰδίᾳ μεταξὺ τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, 8000 τῶν ὁποίων ὑπογράψαντες ὑπέβαλον κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον αἴτησιν πρὸς τὴν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον τῆς Καντουαρίας, δι᾿ ἧς ἐξέφραζον τὰς ἀνησυχίας αὐτῶν. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ Ἔκθεσις καίτοι πρὸ μηνῶν εἶχεν ὑποβληθῇ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἐξητάσθη ἐν κοινῇ τῶν Ἐπισκόπων συσκέψει, τότε ὅμως προτάσει τῶν Ἐπισκόπων Derby καὶ Carlile ἐψηφίσθη μακρὰ περὶ τῆς Ἐκθέσεως ἀπόφασις. Δι᾿ αὐτῆς οἱ Ἐπίσκοποι ἐδήλουν ὅτι ἡ Ἔκθεσις ἀποτελεῖ ἱστορικὴν ἀνασκόπησιν τῶν διαφόρων « Σχολῶν σκέψεως » ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ προώρισται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν συνεννόησιν αὐτῶν καθόσον ἐκτίθησιν ἀμερολήπτως τὴν ὑπάρχουσαν συμφωνίαν ἢ ἀσυμφωνίαν μεταξὺ αὐτῶν. Προσέθετον ὅτι ἡ Ἔκθεσις δὲν εἶνε Ὁμολογία Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, συνίστων ὅπως αὕτη μελετηθῇ καὶ ἐκτιμηθῇ εὐρύτερον ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ὑφ᾿ ὃ καὶ συνετάχθη καὶ κατέληγον διὰ τῆς δηλώσεως ὅτι, διασωζομένης τῆς δυνατῆς ἐλευθερίας ἐρεύνης, ὡς ἐπίσημος διδασκαλία τῆς Ἀγγλίας παραμένουσι τὰ Σύμβολα τῆς πίστεως,

τὸ Εὐχολόγιον καὶ τὰ ἄρθρα τῆς θρησκείας ἢ τὰ 39 λεγόμενα ἄρθρα.

Ἀλλ' ἐνῷ τοιαύτη ἦτο ἡ ἀπόφασις τῶν Ἐπισκόπων, ἡ κάτω Βουλὴ τῆς Καντουαρίας, τ. ἔ. ἡ τοῦ ἄλλου κλήρου πλὴν τῶν Ἐπισκόπων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἄνω Βουλήν, προέβαινεν εἰς τὴν ἑξῆς ἀπόφασιν. « Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας διακρατεῖ καὶ διδάσκει τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας ἐν ᾗ μόνον ἐννοίᾳ τοῦτο διεκρατεῖτο καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ δὲ κληρικοὶ αὐτῆς δὲν δύνανται ν' ἀξιῶσιν ὅτι εἶνε ἐλεύθεροι νὰ παραγνωρίζωσι δι' ἀτομικῆς ἑρμηνείας τὴν ἱστορικὴν σημασίαν τῶν Ἄρθρων ἐκείνων, ἅτινα ἐκθέτουσι τὰ γεγονότα τοῦ κατὰ σάρκα βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ». Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται, ἀπέβλεπεν εἰς τοῦτο κυρίως, ν' ἀποκρούσῃ πεπλανημένας ἀντιλήψεις ἀπαντώσας ἐν τῇ Ἐκθέσει περὶ δογμάτων περὶ ὧν διέλαβε τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας, καὶ ἰδίᾳ τοῦ τῆς ἐκ Παρθένου γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ τῆς σωματικῆς αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως.

Ἀλλ' ὅτε ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐτέθη πρὸ τῆς ὁλομελείας τῶν Ἐπισκόπων κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον, ἵνα τύχῃ τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας τάξιν, ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Derby ὑποστηριχθεὶς καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Norwich προὔτεινε τὰ ἑξῆς: « Ἡ Βουλὴ τῶν Ἐπισκόπων ἐξετάσασα ἐπιμελῶς τὴν αἴτησιν τῆς Κάτω Βουλῆς φρονεῖ ὅτι δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη ὅπως προστεθῇ εἰς τὴν περὶ διδασκαλίας ἀπόφασιν, ἥτις ἐψηφίσθη ὁμοφώνως ὑπ' αὐτῆς κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 1ης Ἰουνίου 1938 ». Ὑποστηρίζων τὴν πρότασιν ταύτην ὁ Ἐπίσκοπος Derby εἶπε μὲν ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Κάτω Βουλῆς ἐλήφθη διὰ 34 ψήφων ἔναντι 15, τῶν ἄλλων 180 μελῶν αὐτῆς μὴ ψηφισάντων, ἐτόνισεν ὅμως ἰδίᾳ ὅτι ἀρνητικαὶ ἀποφάσεις περὶ χριστιανικῆς διδασκαλίας εἶνε ἄσκοποι καὶ ὅτι ὁ μόνος τρόπος διευθετήσεως κριτικῶν ζητημάτων εἶνε ἡ ἐλευθέρα καὶ πεπληροφορημένη συζήτησις, ἧς τοὺς κινδύνους δέον νὰ ἀναλάβῃ ἡ Ἐκκλησία. Ὑπὲρ τῆς ἀποδοχῆς τῆς αἰτήσεως τῆς Κάτω Βουλῆς μετὰ θέρμης πολλῆς συνηγόρησεν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Ely, ἐξάρας τὴν ἀνάγκην ὅπως οἱ ἐπίσκοποι καθησυχάσωσι τὰς συνειδήσεις τῶν αἰτησαμένων, ὄπισθεν τῶν ὁποίων ἵστανται διὰ τῶν ὑπογραφῶν αὐτῶν 8000 ἱερεῖς. Περὶ οὐδενὸς ἄλλου πρόκειται, εἶπεν, ἢ περὶ ἀρνήσεως ὑπὸ κληρικῶν ἄρθρων περιεχομένων ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς πίστεως. Ἱερεύς, προσέθηκεν, ἀρνούμενος ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἐκ Παρθένου καὶ ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἦτο ὁ φυσικὸς αὐτοῦ πατὴρ ἢ ἀρνούμενος ὅτι ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐκ νεκρῶν, ἀπαρνεῖται αὐτὴν τὴν Ὁμολογίαν ἣν καθωμολόγησεν ὅτε ἐχειροτονεῖτο λειτουργὸς τοῦ λόγου καὶ τῶν μυστηρίων.

Μετ᾽ αὐτοῦ συνετάχθη καὶ ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Chelmsford εἰπὼν ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία δὲν εἶναι μόνον τὸ ἀντικείμενον εἰς ὃ οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουσι νὰ ἀφιερῶσι τὸ ἄριστον μέρος τοῦ λόγου αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἀποτελεῖ καὶ κἄτι, ἐν ᾧ ζῶμεν καὶ δι᾽ οὗ παραμυθούμεθα θνήσκοντες. Ἀλλ᾽ ἡ ἀνάγκη αὕτη δὲν ἱκανοποιεῖται ἂν ἀφήσωμεν μετεώρους ἀληθείας ἐν αἷς οἱ χριστιανοὶ ἔζησαν καὶ δι᾽ ὧν ἤλπισαν ὅτι θὰ τύχωσιν εἰρήνης κατὰ τὸν θάνατον αὐτῶν. Ἐπισφραγίζων τὴν συζήτησιν ὁ σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας ὑπέμνησεν ὅτι προκειμένου περὶ τῆς Ἐκθέσεως δύο τινὰ συνήθως λησμονοῦνται. Πρῶτον ὅτι ἡ Ἔκθεσις δὲν εἶνε οὐδὲ προβάλλει τὴν ἀξίωσιν ὅτι εἶνε **αὐθεντικὴ** Ἔκθεσις τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ εἶτα ὅτι ἡ Ἔκθεσις οὐδὲν λέγει περὶ τοῦ τί ἐπιτρέπεται ἐν τῇ δημοσίᾳ διδασκαλίᾳ τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας, ἂν ἡ προσθήκη τῆς διατάξεως, ἣν ἐζήτησεν ἡ Κάτω Βουλή, θὰ συντελέσῃ εἰς βεβαίωσιν τῆς πίστεως ἢ εἰς ἀναζωογόνησιν τιμίας καὶ ἐπιμελοῦς θεολογικῆς ἐρεύνης. Προσέθηκεν, ὅτι δηλώσεις οἵα ἡ ζητηθεῖσα, ὑποβιβάζουσι μᾶλλον ἀντί νὰ ἐξαίρωσι τὴν ἐπισημότητα τῆς ἤδη γενομένης ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἐπισκόπων δηλώσεως κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον. Κατόπιν τούτων τεθεῖσα εἰς ψηφοφορίαν ἡ πρότασις τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Derby ὑπερεψηφίσθη διὰ ψήφων 30 ἔναντι 15.

Ἀλλ᾽ ὁ ἐντεῦθεν προκληθεὶς σάλος δὲν ἐκόπασεν, ὡς μαρτυρεῖ τελευταῖον δημοσίευμα τοῦ ἐπισκόπου Ely. « Ἡ Βουλή, λέγει, τῶν Ἐπισκόπων τῆς Καντουαρίας ἀπέφυγε νὰ δηλώσῃ ὅτι τὰ ἱστορικὰ ἄρθρα τοῦ Συμβόλου σημαίνουσιν ὅ,τι λέγουσι καὶ δὲν εὗρε λέξεις ἀποδοκιμασίας κατὰ τῶν κληρικῶν ἐκείνων, οἵτινες διδάσκουσι τὴν ὁμολογίαν ταύτην καὶ εἶτα ἀρνοῦνται τινὰς τῶν ἐν αὐτῇ ἀληθειῶν, ἃς ἐβεβαίωσαν διὰ τῶν χειλέων. Δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ ὅτι ἡ οὕτω δημιουργηθεῖσα κατάστασις μοὶ φαίνεται σοβαρά... Δὲν εἶνε ὀρθὸν ὅπως ἐκεῖνος, ὅστις ἔλαβεν ἐπίσημον ἐντολὴν νὰ διδάσκῃ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀρνῆται οἱανδήποτε ἐκ τῶν ἀληθειῶν ἐκείνων, ἃς διὰ τῶν χειλέων διαρκῶς βεβαιοῖ... Εἶνε ζήτημα τιμῆς. Οὐδὲ στεροῦνται σπουδαιότητος τὰ ἱστορικὰ ἄρθρα τοῦ Συμβόλου. Ἂν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου εἶδε διαφθορὰν ἐν τῷ τάφῳ, τότε ἡ Ἐκκλησία δὲν δικαιοῦται νὰ κηρύττῃ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. « Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν ». Διστάζω ὡσαύτως νὰ παραδεχθῶ ὅτι ἡ Καθολικὴ διδασκαλία περὶ ἐνανθρωπήσεως δύναται νὰ ἐπιζήσῃ, ἂν ἐγκαταλειφθῇ ἡ πίστις εἰς τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἱστορικὴ θρησκεία, τοὐτέστι στηρίζεται ἐπὶ γεγονότων τῆς ἱστορίας καὶ ἂν τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν συνέβησαν, αὐτὰ τὰ

θεμέλια τοῦ χριστιανισμοῦ διατρέχουσι κίνδυνον. Ἰδοὺ διατὶ αἰσθάνομαι τὴν σοβαρότητα τῆς παρούσης καταστάσεως. Βεβαίως ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ βεβαιοῖ διαρκῶς τὸν κόσμον ὅτι ὁμολογεῖ τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς πίστιν. Ἀλλ' ὅταν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ἀναφανδὸν γινόμεναι ἀρνήσεις ἄρθρων τοῦ Συμβόλου ὑπὸ κληρικῶν τινῶν, ἡ Κάτω Βουλὴ τῆς Συνόδου καὶ χιλιάδες συναδέλφων αὐτῶν κληρικῶν ἐνόμισαν ὅτι ἐδικαιοῦντο νὰ ζητήσωσι παρὰ τῶν Ἐπισκόπων ἐπιβεβαίωσιν αὐτῶν. Ἡ διαρρήδην ἄρνησις τῆς ἀποδοχῆς τόσον δεδικαιολογημένης αἰτήσεως ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα. Πρὸ δύο ἐτῶν εἶπον: προβλέπω ὅτι ἡ νομιμοφροσύνη μου πρὸς τὴν Ἐπαρχίαν (province of Canturay) εἰς ἣν ἡ Ἐπισκοπὴ Ely ἀνήκει, ἐνδέχεται νὰ ὑποστῇ ἔντασιν μέχρι διαρρήξεως σχεδόν. Δὲν ἦτο ματαία ἡ πρόβλεψίς μου... »

Μετὰ τὸ δημοσίευμα τοῦτο οἱ Church Times ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ ἐπανέρχονται εἰς τὸ ζήτημα καὶ συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης, ὅπως οἱ Ἐπίσκοποι δείξωσι βαθυτέραν ἀντίληψιν τῆς καταστάσεως τῆς τεταραγμένης συνειδήσεως τῶν αἰτησαμένων ἱερέων καὶ κατά τινα τρόπον ἱκανοποιήσωσιν αὐτήν.

***

Ἠθελήσαμεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω νὰ δώσωμεν περιληπτικὴν ἔννοιαν περὶ τῆς δογματικῆς κρίσεως, ἣν διέρχεται ἐσωτερικῶς ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία καὶ ἥτις ὑποσκάπτει τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς ἑνότητα, καίτοι πλεῖστοι λόγοι συνηγοροῦσιν εἰς τὴν διακράτησιν καὶ διακρατοῦσι τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς ἑνότητα. Ἀρνούμενοι εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμιχθῶμεν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διαφορὰς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, μεθ' ἧς τόσον στενοὶ δεσμοὶ συνδέουσι τὴν ἡμετέραν, δὲν δυνάμεθα ἀφ' ἑτέρου ἀποβλέποντες εἰς τὸ συμφέρον τῆς ἀμοιβαίας συνεννοήσεως καὶ ἐν ἀπωτέρῳ χρόνῳ ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ν' ἀποκρύψωμεν τοὺς φόβους καὶ τοὺς δισταγμοὺς περὶ τοῦ μέλλοντος, οὓς γεννᾷ παρὰ πολλοῖς τῶν ὀρθοδόξων ἡ ἐσωτερικὴ δογματικὴ κατάστασις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Εἰθισμένοι οὗτοι νὰ κινῶνται ἐντὸς τοῦ αὐστηρῶς καθωρισμένου δογματικοῦ πλαισίου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀδυνατοῦσι νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι δύνανται νὰ εἶνε ἀνεκταὶ ἐν τοῖς κόλποις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας διχογνωμίαι ἀναφερόμεναι οὐχὶ εἰς δευτερεύοντά τινα ἢ θεολογούμενα ἀλλ' εἰς οὐσιωδέστατα δόγματα, οἷα ἡ ἐκ Παρθένου γέννησις τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ σωματικὴ τοῦ Κυρίου ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις. Καὶ τὴν τραγικότητα τῆς καταστάσεως ἐπιτείνει τὸ γεγονὸς ὅτι ἐξακολουθοῦσι νὰ ἀποτελῶσι καὶ διὰ τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν πηγὴν διδασκαλίας τὰ ἀρχαῖα Σύμβολα καὶ δὴ τὸ τῆς

Νικαίας, ἅτινα ἐκπεφρασμένως διδάσκουσι τὰ δόγματα ταῦτα, ἀφοῦ δημοσίᾳ ὁμολογοῦσι πίστιν εἰς αὐτὰ οἱ εἰς τὸν ἱερὸν Κλῆρον καταλεγόμενοι ἀγγλικανοί. Παρακολουθοῦντες ἀπὸ μακροῦ μετὰ προσοχῆς πᾶσαν κίνησιν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν ἐκπλησσόμεθα διὰ τὴν τόσον καταφανῆ ἀνωτέρω ἀντίφασιν. Ὀφείλεται αὕτη εἰς τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς συνύπαρξιν δύο ἐν αὐτῇ τάσεων, τῆς καθολικιζούσης καὶ τῆς προτεσταντιζούσης μετὰ τῶν ἐπὶ μέρους διακλαδώσεων αὐτῶν, ὧν ὁ ἀνταγωνισμὸς ἐπὶ αἰῶνας ἤδη διαρκῶν δὲν κατέληξεν ἔτι εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς πρώτης ἢ τῆς δευτέρας. Ὅστις ἔχει ὑπ᾽ ὄψει τὴν τόσον σύμφωνον πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν χαρακτῆρα ἐφαρμογὴν τῆς μεθόδου τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ ἐν τοῖς δογματικοῖς ζητήμασι, διατηρουμένης τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, πρὸς ἀποφυγὴν ἐσωτερικοῦ σχίσματος, παρομοίου πρὸς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐγνώρισεν ἐν τῷ παρελθόντι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, δὲν ἀπορεῖ διατὶ αἱ δύο αὐταὶ τάσεις ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξακολουθοῦσι νὰ συζῶσι καὶ ν᾽ ἀνταγωνίζωνται χωρὶς νὰ φθάνωσι μέχρι διαρρήξεως. Ὅ,τι ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν ὑπ᾽ ὄψει εἶνε τοῦτο. Ἡ ἐσωτερικὴ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας δογματικὴ ἀνωμαλία, ὡς ἐξεδηλώθη αὕτη καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ἐπιβάλλει μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐπιφύλαξιν, ὁσάκις τίθεται ζήτημα οὐχὶ καλλιεργείας καὶ ἀναπτύξεως φιλικῶν σχέσεων καὶ συνεννοήσεως, ἀλλὰ διαπραγματεύσεων περὶ δογματικῆς ἑνώσεως τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς.

† Ο ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ο ΕΞΟΧΩΤΑΤΟΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Ἀφιχθεὶς κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἐνταῦθα ὁ ἐξοχώτατος Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας κ. Γρηγόριος Γκαφένκο εἰς ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τῶν Ἰθυνόντων τῆς Χώρας, εἰδοποίησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὅτι κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον ἐνταῦθα παραμονήν του ἐθεώρει ἱερὸν αὐτοῦ καθῆκον ὅπως προσέλθῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ὑποβάλῃ τὰ ἑαυτοῦ σέβη. Μὴ δυνηθεὶς δὲ λόγῳ στενότητος χρόνου νὰ πράξῃ τοῦτο κατὰ τὴν ἐξ Ἀγκύρας ἐνταῦθα ἐπιστροφήν του, ἐπεφυλάχθη καὶ εἰδοποίησε πρὸς τοῦτο τὸ Πατριαρχεῖον ὅτι τὴν ἐπίσκεψιν θὰ ἐπραγματοποίει κατὰ τὴν ἐξ Ἑλλάδος ἐπάνοδόν του, σταθμεύων ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν.

Οὕτω ἡ Α. Ἐξοχότης, ἀφιχθεῖσα ἐνταῦθα τῇ 21ῃ τοῦ μηνός, προσῆλθεν αὐθημερὸν περὶ ὥραν 4.20′ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐν συνοδείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ Γραφείου κ. Λίβιο Τσίτσιο Πὼπ καὶ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξένου τῆς Ρουμανίας κ. Νικολάου Λουκασίεβιτς.

Τῇ Α. Ἐξοχότητι ἐγένετο ἡ νενομισμένη κατὰ τὴν τάξιν ὑποδοχή. Τὸν κ. Ὑπουργὸν προϋπήντησεν ἀπὸ τοῦ αὐτοκινήτου ὁ Ἄρχων Μ. Διερμηνεὺς τῶν Πατριαρχείων κ. Σπ. Κωνσταντινίδης. Πρὸ τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα ὑπεδέχθη καὶ ἐχαιρέτησεν ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Μάξιμος μετὰ τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων. Ἔξωθεν τῆς ἐσωτερικῆς πύλης, ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων βαθμίδων, ἵσταντο ἑκατέρωθεν ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης μετὰ τῶν Πατριαρχικῶν ἐφημερίων, ἔσωθεν δὲ τῆς πύλης ταύτης οἱ λαϊκοὶ Τμηματάρχαι τῶν Πατριαρχείων. Προηγουμένων τῶν Πατριαρχικῶν κλητήρων καὶ μετ᾽ αὐτοὺς τῶν Πατριαρχικῶν ἐφημερίων ἡ πομπή, συνοδευόντων τῶν Πατριαρχικῶν διακόνων καὶ τῶν Τμηματαρχῶν, ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Παναγίας, ὅπου ὑπήντησαν καὶ ἐχαιρέτισαν τὸν κ. Ὑπουργὸν οἱ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. κ. Κύριλλος, οἵτινες καὶ ὡδήγησαν Αὐτὸν παρὰ τῇ Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητι ἐν τῷ ἐπισήμῳ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ.

Παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι εὑρίσκοντο οἱ παρατυχόντες σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολῖται Δέρκων κ. Ἰωακείμ, Προύσης κ. Πολύκαρπος, Πριγκηπο-

νήσων κ. Θωμᾶς, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Χριστουπόλεως κ. Μελέτιος καὶ Λαοδικείας κ. Δωρόθεος.

Ἀμέσως μετὰ τὰς τυπικὰς συστάσεις ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐν προσφωνήσει τὰ ἀκόλουθα:

Κύριε Ὑπουργέ,

Μετὰ βαθείας χαρᾶς ἡ Μήτηρ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὑποδέχεται σήμερον τὴν Ὑμετέραν ἐρίτιμον Ἐξοχότητα, εὐλαβὲς καὶ πιστὸν τέκνον τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εὐαρεστηθεῖσαν ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ διατρανώσῃ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς υἱικῆς Αὐτῆς πρὸς τὸ Ἱερὸν τοῦτο Κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας στοργῆς καὶ τιμῆς.

Προσφωνοῦντες τὸ «ὡς εὖ παρέστητε» χαιρετίζομεν ἐκθύμως τὴν ἱερὰν Ὑμῶν ἐπίσκεψιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐνορῶμεν εἰλικρινῆ εὐλάβειαν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν.

Ἡ Ἁγιωτάτη ἀδελφὴ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας εἶνε εὐτυχὴς ὅτι ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἀνατρέφει τοιαῦτα τέκνα, κοσμοῦντα τὴν ὀρθόδοξον καθόλου πίστιν καὶ τιμῶντα τὸ ὄνομα τῶν ἐνδόξων πατέρων καὶ προγόνων αὐτῶν, μετ᾽ εὐγνωμοσύνης δὲ προσκομίζοντα τὰς ἑαυτῶν τιμίας ὑπηρεσίας εἴς τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ Κράτος τῆς εὐγενοῦς καὶ τετιμημένης χώρας αὐτῶν.

Ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, παιδιόθεν ὑπὸ τοιοῦτον ἀνατραφεῖσα πνεῦμα καὶ πρωϊμώτατα ἐπιδειξαμένη ὀξυδέρκειαν καὶ ἱκανότητα ἐν ταῖς διαφόροις ὑπηρεσίαις καὶ ἀξιώμασιν Αὐτῆς, πολυτίμους παρέχει διὰ τῆς διπλωματικῆς περινοίας καὶ εὐστροφίας Αὐτῆς ὑπηρεσίας οὐ μόνον εἰς τοὺς σκοπούς, οὓς διαγράφουσι τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος Αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἅγιον καὶ θεοφιλὲς ἔργον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συναδελφώσεως τῶν λαῶν.

Εὐλογοῦμεν ἀπὸ καρδίας τὸ καλὸν ὄνομα τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος καὶ εὐχόμεθα ὅπως πάντοτε μετ᾽ ἐπιτυχίας ἐργάζηται ἐπ᾽ ἀγαθῷ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ἐνδόξου Ρουμανικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας, συνεχίζουσα μετ᾽ εὐλογιῶν πάντοτε τὰς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου ἱερὰς Αὐτῆς προσπαθείας.

Μεταφρασθείσης τῆς προσφωνήσεως εἰς τὴν γαλλικὴν ὑπὸ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως, ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπαντῶν ἐν πρώτοις ηὐχαρίστησε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι διὰ τοὺς ἀπευθυνθέντας πρὸς αὐτὸν ἀγαθοὺς λόγους, οἵτινες, ὡς ἐτόνισε, βαθύτατα συνεκίνησαν αὐτόν, καὶ διὰ τὴν ἐπιδα-

ψιλευθεῖσαν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν. Συνεχίζων ἐδήλωσεν ὅτι ἐθεώρησεν ἱερὸν αὐτοῦ καθῆκον, περατῶν τὸ ταξίδιον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον στόχον εἶχε τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἔργου τῆς εἰρήνης, νὰ διακόψῃ πρὸς στιγμὴν τὸν πλοῦν καὶ προσερχόμενος, ὡς ἀφωσιωμένον τέκνον τῆς Ἐκκλησίας, νὰ καταθέσῃ πρὸ τῶν τιμίων ποδῶν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ὑπὸ τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν τὰς προσπαθείας αὐτοῦ, προσθεὶς ὅτι λογίζεται ἑαυτὸν εὐτυχῆ ὅτι ἠξιώθη νὰ γένηται δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν τῷ Ἱερῷ Κέντρῳ τῆς Ὀρθοδοξίας, ὑποβάλλων καὶ διὰ ζώσης τὰ αἰσθήματα τοῦ υἱικοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐλαβείας αὐτοῦ. Ὑπεγράμμισε περαιτέρω ἡ Α. Ἐξοχότης ὅτι καλῶς ἀντιλαμβάνεται καὶ βαθέως ἐκτιμᾷ τὴν σημασίαν καὶ τὸ κῦρος, ὅπερ ἔχει τὸ ἱερὸν ἀξίωμα καὶ τὸ πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου εἰς ἑδραίωσιν τῆς πίστεως, ὡς καὶ τὴν ἰδιαιτέραν καθόλου ἐπίδρασιν, ἣν ἀσκεῖ ἡ θρησκεία ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν. Κατέληξεν ὁ κύριος Ὑπουργὸς εἰπὼν ὅτι ὡς εὐσεβὲς τέκνον τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Ρουμανικοῦ Κράτους ὑποβάλλει εὐχαριστίας διὰ τὴν ἐπιφυλαχθεῖσαν αὐτῷ ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν καὶ ἐπικαλεῖται καὶ αὖθις τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συνομιλίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξῆρεν ὁπόσον ἱερὸν καὶ θεάρεστον εἶναι τὸ ἔργον τῆς εἰρήνης καὶ συναδελφώσεως τῶν λαῶν καὶ ηὐλογημένοι παρὰ Κυρίου οἱ κόποι τῶν ἐμπεπιστευμένων τὰς τύχας αὐτῶν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδήλωσεν ὅτι εἶναι ἰδιαιτέρως εὐτυχὴς βεβαιῶν ὅτι ὅπου μετέβη συνήντησεν ἀτμόσφαιραν ἐγκαρδίου συνεργασίας καὶ προσπαθείας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Ἐγένετο εἶτα λόγος περὶ τοῦ χηρεύοντος Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Ρουμανίας μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Μύρωνος, ὁ δὲ κύριος Ὑπουργός, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἀγαθῆς μνείας, ἣν ἐποιήσατο ἡ Α. Θ. Παναγιότης περὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου, εὐχηθεῖσα τὴν αἰσίαν καὶ ταχεῖαν πλήρωσιν τοῦ θρόνου, ἀνέφερεν ὅτι ὁ Ρουμανικὸς λαὸς τηρεῖ ἱερὰν ἀνάμνησιν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου, ἐπληροφόρησε δὲ ὅτι, καθ' ἃς ἔλαβε κατὰ τὸ ταξίδιόν του πληροφορίας, ἐπίκειται ἡ Πατριαρχικὴ ἐκλογή.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διηρώτησεν περὶ τῆς ὑγείας τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Ρουμανίας Καρόλου Β' καὶ παρακάλεσεν ἵνα διαβιβασθῶσιν εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα, τὸν Βασιλικὸν Οἶκον, τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὁλόκληρον τὸ Ρουμανικὸν Ἔθνος ἡ εὐλογία τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ὁ ἰδιαίτερος χαιρετισμὸς εἰς τὴν Ἱεραρχίαν τῆς ἀδελφῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας.

Λόγου γενομένου περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς ἐντυπώσεων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξάρῃ τὰς θαυμασίας προόδους τὰς ὁποίας ἡ Χώρα ὑπὸ τὸ Δημοκρατικὸν καθεστὼς ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἐπραγματοποίησεν ἐν πάσαις ταῖς ἐκδηλώσεσι τῆς ζωῆς. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξεφράσθη ἐπίσης μετὰ θαυμασμοῦ.

Ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσέφερε τῷ κ. Ὑπουργῷ Χρυσοῦν Σταυρόν, δηλώσασα ὅτι τοῦτον ἀπονέμει Αὐτῷ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ ἐπισκέψεως, εἰς εὐλογίαν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ οἴκου Αὐτοῦ καὶ εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης διακεκριμένων Αὐτοῦ προσπαθειῶν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐν συγκινήσει παρέλαβε τὸν Σταυρὸν καὶ ηὐχαρίστησε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, ἀσπασθεὶς τὴν σεπτὴν Αὐτοῦ δεξιάν, μεθ' ὃ καὶ ἀποχαιρετήσας ἀνεχώρησε, παρακαλέσας ἰδιαιτέρως ὅπως ἡ Α. Θ. Παναγιότης μὴ λάβῃ τὸν κόπον ἀντεπισκέψεως, καθ' ἣν ἐξεδήλωσεν ἐπιθυμίαν, διότι ἀδιαθετῶν πρόκειται ἵνα ἀμέσως ἐπιβῇ τοῦ ἀτμοπλοίου πρὸς ἀναχώρησιν.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς κατελθὼν προσεκύνησε τὸν πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναόν, τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸν πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου δόντος τὰς προσηκούσας ἐξηγήσεις περὶ τῶν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ κειμηλίων, καὶ ἀπεχώρησε τῶν Πατριαρχείων περὶ ὥραν 17ην, προπεμφθεὶς μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τιμῶν.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς Χάλκην.

Προκειμένου ἵνα προστῇ τῆς νενομισμένης ἐπὶ τῇ καθοσιώσει τῶν τελειοφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς λειτουργίας καὶ παραμείνῃ ἐπὶ τῇ θερινῇ περιόδῳ ἐφησυχάζουσα ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις Πατριαρχικοῖς Διαμερίσμασι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεχώρησεν εἰς Χάλκην τῇ 22ᾳ τοῦ μ. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα συνώδευσαν οἱ σεβ. Μητροπολῖται Προύσης κ. Πολύκαρπος, Πριγκηποννήσων κ. Θωμᾶς καὶ Λαοδικείας κ. Δωρόθεος καὶ ἡ ἀκολουθία Αὐτῆς.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ Κυριακῇ τῆς 18ης. Εὐλαβεῖ δὲ παρακλήσει τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν μεταβᾶσα ἐχοροστάτησε τῇ μὲν Κυριακῇ τῆς 4ης ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Σταυροδρομίου, τῇ δὲ Κυριακῇ τῆς 11ης ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου Τόπκαπου. Κατὰ τὰς ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ Ἀρχιεπισκοπῇ δύο ταύτας χοροστασίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν οἱ πανοσιολογ. Δευτερεύων

τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Μελέτιος καὶ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Μελίτων.

Ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ὡς ἄνω ἐν ταῖς ἐνορίαις χοροστασιῶν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῇ μὲν Κυριακῇ τῇ 11ης ἐλειτούργησεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος, τελέσας τὸ τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον τῆς ἀειμνήστου πρεσβυτέρας Στυλιανῆς Γαροφαλίδου, μητρὸς τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Αἴνου κ. Γερμανοῦ, τῇ δὲ Κυριακῇ τῆς 25ης, ὡς καὶ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν ἁγίων Πρωτοκορυφαίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου (29 τοῦ μ.) ἐχοροστάτησε, κατὰ τὴν τάξιν, ὁ πανοσιολ. Μ Πρωτοσύγκελλος.

Ὁ νέος Ἔπαρχος Φαναρίου.

Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος Ἐπάρχου Φαναρίου διωρίσθη ὁ ἐντιμ. κ. Nazmi Koldaş.

Ἡ Α. Ἐντιμότης προσελθοῦσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ 2ᾳ τοῦ μ. ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ σέβη αὐτῆς. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὸν νέον Ἔπαρχον ἐχαιρέτισε καὶ ηὐχήθη αὐτῷ τὰ εἰκότα ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Μάξιμος μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων.

Ὡσαύτως ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς Χάλκην ἀναχωρήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος (22 τοῦ μ) ἡ Α. Ἐντιμότης αὐθημερὸν προσῆλθε καὶ ἀπεχαιρέτισεν Αὐτήν.

Πατριαρχικαὶ συγχαρητήριοι εὐχαί.

— Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἐπανόδου τοῦ Βασιλέως τῆς Ρουμανίας (8 τοῦ μ.) τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, διεβίβασε, μεταβὰς εἰς τὸ ἐνταῦθα Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Ρουμανίας, ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

— Ἐπὶ τοῖς αὐθημερὸν ἑορτασθεῖσι Γενεθλίοις τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου τοῦ ΣΤ' τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς Αὐτῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασεν ὁμοίως διὰ τῆς Α. Πανοσιολογιότητος, μεταβάσης εἰς τὴν ἐνταῦθα Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως.

— Ἐν τῇ τελετῇ τῶν Διπλωμάτων τῆς Ροβερτείου Σχολῆς ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη διαβιβάζων τὰς εὐχὰς Αὐτῆς ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων κ. Εὐθυμ. Μαυρίδου.

Ὀνομαστήρια.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τοὺς κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἑορτάσαντας τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν, τὸν μὲν σεβ. Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Δωρόθεον (5. τοῦ μ.) ἐπισκεφθεῖσα αὐτοπροσώπως, τὸν δὲ σεβ. Μητροπολίτην Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον, διαθερίζοντα ἐν Ἀντιγόνῃ, τηλεγραφικῶς. Διὰ γραμμάτων Αὐτῆς συνεχάρη καὶ ηὐχήθη ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν τοὺς σεβ. Μητροπολίτας Καστορίας κ. Νικηφόρον (2 τοῦ μ.), Ρόδου κ. Ἀπόστολον (30 τοῦ μ.) καὶ Λέρου καὶ Ἀστυπαλαίας κ. Ἀπόστολον

Ἄδειαι

Τυχόντες κανονικῆς ἀδείας ἀνεχώρησαν κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἰδιωτικῶς οἱ σεβ. Μητροπολῖται Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος (17 τοῦ μ.) εἰς Ρουμανίαν καὶ Ἑλλάδα, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος (2 τοῦ μ.) εἰς Εὐρώπην καὶ Αἴνου Γερμανὸς (29 τοῦ μ.) εἰς Ἑλλάδα. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὰς Α. Α. Σεβασμιότητας ἀπεχαιρέτησαν, ἀναχωρούσας, οἱ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος καὶ Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων.

— Τυχὼν ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας ἀνε-

χώρησε τῇ 29ῃ τοῦ μ. εἰς Ἑλλάδα ὁ πρώην Μ. Ἀρχιδιάκονος καὶ νῦν Βιβλιοθηκάριος τῶν Πατριαρχείων πανοσιολ. κ. Γρηγόριος.

—Λαβὼν ἄδειαν ἀνεχώρησε τῇ 4ῃ τοῦ μ. εἰς Θεσσαλονίκην δι' ἰδίας αὐτοῦ ὑποθέσεις ὁ Ἄρχων Λαμπαδάριος τῆς Μ. Ἐκκλησίας μουσικολ. κ. Κωνσταντῖνος Πρῖγγος, ἐπανελθὼν ἐνταῦθα τῇ 27ῃ τοῦ μηνός.

Ἄφιξις.

Τῇ 16ῃ τοῦ μ. ἀφίκετο εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐνταῦθα οἰκείων αὐτοῦ ὁ ἐκ τῶν κληρικῶν τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης κ. Βασίλειος Λόκης, Προϊστάμενος τοῦ ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς.

Ἐπισκέψεις.

Ἐπεσκέφθησαν τὰ Πατριαρχεῖα καὶ γενόμενοι δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑπέβαλον τὰ σέβη αὐτῶν:

— Τῇ 8ῃ τοῦ μ. ὁ Κυβερνήτης τοῦ ἐπισκεφθέντος τὴν ἡμετέραν πόλιν Ἑλληνικοῦ πολεμικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ «Ἄρης» ἐντιμότατος κ. Περικλῆς Ἀντωνόπουλος ἐν συνοδείᾳ ἀντιπροσωπείας τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πλοίου, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν κ. κ. Πολυχρονιάδου, πλωτάρχου, καὶ Νικητιάδου, ὑποπλοιάρχου. Τούτους παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι εἰσήγαγεν ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐντιμ. κ. Γεώργιος Κούστας. Τὸν ἐντιμ. Κυβερνήτην ἀντεπεσκέφθη ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου.

— Τῇ 14ῃ ὁ τέως Ὑποπρόξενος ἐνταῦθα καὶ νῦν Γραμματεὺς τῆς ἐν Ρώμῃ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας ἐντιμ. κ. Γεώργιος Χριστοδούλου μετὰ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ, ἐκζητήσας καὶ λαβὼν τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς ἐπὶ τοῖς γάμοις αὐτοῦ.

— Αὐθημερὸν ὁ Ἐπιτετραμμένος τοῦ Βελγίου ἐντιμ. κ. Ὀ. Ζομοὺλ μετὰ τοῦ πανοσιολ. Abbé Ch. de Clercq, μέλους τῆς Βασιλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βελγίου.

—Τῇ 21ῃ ὁ νέος Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γιουγοσλαυίας ἐντιμ. κ. Λιουμπομὶρ Χατζῆ Γεώργιεβιτς, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πρωθιερέως τῆς ἐνταῦθα Σερβικῆς Παροικίας αἰδεσιμολ. κ. Πέτρου Χαϊδούκοβιτς. Τὴν Α. Ἐντιμότητα ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέφθη τῇ ἐπαύριον, εὐχηθεὶς τὰ προσήκοντα, ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως.

— Αὐθημερὸν ἐπεσκέφθη τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἔλαβε τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῇ ἐπ' ἀδείᾳ ἀναχωρήσει αὐτοῦ ἐντεῦθεν ὁ πρωθιερεὺς τῆς Ἀγγλικανικῆς Παροικίας αἰδεσιμολ. κ. Αὐγουστῖνος Ὄκλεϋ.

—Τῇ 27ῃ ὅμιλος τελειοφοίτων τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου, προσελθὼν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτῶν κ. Γ. Δήμα.

Παρασημοφορία.

Εἰς τὸν Πρωθιερέα τῆς ἐνταῦθα Σερβικῆς Παροικίας αἰδεσιμολογ. κ. Πέτρον Χαϊδούκοβιτς ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου Β´ τὸ παράσημον τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Φοίνικος.

Ποινὴ ἱερέως.

Ἐξετασθείσης ἐνώπιον τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκκλησιαστικῆς παραβάσεως τοῦ ἐκ τῶν κληρικῶν τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ταταούλων ἱερατεύοντος Νικολάου Κουτρουμπῆ ὡρίσθη ὡς ποινή, ἀποφάσει τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὅπως τὸ

ἀπονενεμημένον τῷ εἰρημένῳ κληρικῷ ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον τοῦ ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς παραμένῃ ἐφεξῆς καὶ ἐπ' ἀόριστον ἀνενέργητον, τοῦ κληρικοῦ τούτου μὴ δικαιουμένου τοὐντεῦθεν ποιεῖσθαι χρῆσιν τῶν τοῦ ὀφφικίου διακριτικῶν, ἐμφανιζομένου δὲ καὶ ὑπογραφομένου ὡς ἁπλοῦ ἱερομονάχου.

Θάνατος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μ. ἀπεβίωσε καὶ ἐκηδεύθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, προεξάρχοντος τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Χριστουπόλεως κ. Μελετίου, ὁ πρώην ἀρχινεωκόρος τῶν Πατριαρχείων Νικόλαος Ἀηδονίδης. Ὁ ἀείμνηστος ὑπερογδοηκοντούτης, ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐργασθεὶς ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ καὶ διακριθεὶς διὰ τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον, τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν τυπικότητά του, ἀπὸ τριετίας λόγῳ γήρατος εἶχεν ἀποσυρθῇ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας πρὸς ἐφησύχασιν.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Τῆς κατὰ τὴν 26 τοῦ μ. συνεδρίας τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προήδρευσεν, ἀδείᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὁ Α' τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος.

Ἅγιον Ὄρος.

Παρεσχέθη κανονικὴ ἄδεια πρὸς μετάβασιν εἰς Ἅγιον Ὄρος τοῖς σεβ. Μητροπολίταις: Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίῳ, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Ἰεζεκιήλ, Κίτρους κ. Κωνσταντίνῳ καὶ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Συνεσίῳ, τῷ ρώσσῳ Πρωθιερεῖ κ. Πέτρῳ Μπελοβίδωφ, τῷ ρουμάνῳ ἱερεῖ κ. Μπαλάνᾳ, καθηγηταῖς καὶ φοιτηταῖς τῆς ἐν Κεττίγγῃ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῷ φοιτητῇ κ. Ἀμβροσίῳ Βεσελίνοβιτς.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΣΙΝΙΟΣΟΓΛΟΥ

Ἄρχων Ὀρφανοτρόφος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας

Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις ὁ ἐκ τῶν ἐπὶ φιλογενείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ διακεκριμένων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας Ἄρχων Ὀρφανοτρόφος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀείμνηστος Ἀλέξανδρος Σ. Σινιόσογλου.

Τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου συλλυπητήρια Αὐτῆς Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε διὰ σεπτοῦ Αὐτῆς Γράμματος τῇ χήρᾳ εὐγενεστάτῃ κυρίᾳ Σμαράγδᾳ Α. Σινιόσογλου καὶ τοῖς λοιποῖς οἰκείοις τοῦ ἀποβιώσαντος Εὐεργέτου.

Τῇ 17ῃ δὲ τοῦ παρόντος μηνὸς ἐτελέσθη, μερίμνῃ τῆς Ἐφορίας τῶν Ὀρφανοτροφείων, ἐν τῇ ἐν Χάλκῃ Ἱερᾷ Πατριαρχικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ Παναγίας τῆς Καμαριωτίσσης, παρ' ᾗ στεγάζεται τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῶν θηλέων, τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Εὐεργέτου τῆς θηλείας ὀρφανῆς νεότητος. Τούτου προεξῆρχεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Προύσης κ. Πολύκαρπος, παρέστη δὲ κατ' αὐτὸ ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος.

Τοῦ ἀειμνήστου Εὐεργέτου Ἀλεξάνδρου Σ. Σινιόσογλου εἴη αἰωνία ἡ μνήμη!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

† *Μητροπολίτου Μεσσηνίας Πολυκάρπου (Συνοδινοῦ). Ἡ περὶ τῆς ἀκάρπου συκῆς παραβολή, Διδάγματα. Ἀθῆναι, 1939.*

Ὁ γεραρὸς καὶ σεβάσμιος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Πολύκαρπος Συνοδινός, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀποφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, διακεκριμένος ἐκκλησιαστικὸς ῥήτωρ καὶ συγγραφεύς, ἐξέδωκεν ἐσχάτως ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον κομψὸν τεῦχος ἐκ σελίδων 65 καὶ ἐξ ὁμιλιῶν δέκα καὶ τριῶν, ἐν αἷς μετὰ πολλῆς γλαφυρότητος καὶ καλλιεπείας καὶ μετὰ ὀξυνοίας καὶ χάριτος ἀναπτύσσει τὴν παραβολὴν τῆς ἀκάρπου συκῆς καὶ καθιστᾷ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐξ ἀπόψεως μὲν θεολογικῆς ἔξοχον ἐντρύφημα· διότι πάσας τὰς γνώμας καὶ ἰδέας αὐτοῦ στηρίζει ἐπὶ τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ἐν αἷς ἀποτεθησαύρισται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὅστις τρέφει καὶ ζωογονεῖ τὴν ψυχήν, ὅπως ὁ ἄρτος τὴν ζωήν· ἐξ ἀπόψεως δὲ ἠθικῆς ψυχωφελέστατον θρησκευτικὸν βιβλίον καὶ χρησιμώτατον παντὶ χριστιανῷ· διότι βλέπει ἐν αὐτῷ καὶ κατανοεῖ ὅτι ἡ σημερινὴ ἁμαρτωλὸς κατάστασις τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν ᾗ βασιλεύει ἡ ὕλη, τὸ συμφέρον, ὁ ἐγωϊσμός, τὸ ψεῦδος, ἡ ἀπάτη καὶ τὰ πάθη, εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀκαρπίας τόσον τῶν ἀτόμων καὶ τῶν οἰκογενειῶν, ὅσον καὶ τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἐθνῶν. Μετὰ τοσούτου δὲ ζήλου καὶ πόνου ψυχῆς ἀναπτύσσει τὸ θέμα αὐτοῦ ὁ σοφὸς Ἱεράρχης, ὥστε οἱ λόγοι αὐτοῦ εἰσδύουσι βαθύτατα εἰς τὴν καρδίαν καὶ θίγοντες τὰς εὐαισθητοτέρας χορδὰς αὐτῆς, κινοῦσιν εἰς μετάνοιαν καὶ ἀποκήρυξιν τοῦ προτέρου ἐνόχου βίου.

Ἡ ἀκαρπία τῆς συκῆς ἀναφέρεται μὲν εἰς τὸν ἀτίθασσον καὶ σκληροτράχηλον λαὸν τοῦ Ἰσραήλ, ὅστις εἶχεν ἄπειρα πλεονεκτήματα παρὰ τοῦ ἁγίου Θεοῦ, καὶ ἀντὶ τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀντιθέτως ἤσκει τὰ ἔργα τῆς ἀνομίας καὶ ἁμαρτίας, παριστᾷ ὅμως καὶ πάντα ὀρθόδοξον χριστιανόν, ἐμπεφυτευμένον ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου, ἐν τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὅταν καὶ οὗτος εἶναι ἄκαρπος ὡς ἡ συκῆ ἢ παράγει καρποὺς σαπροὺς καὶ ἐπιβλαβεῖς, ἔργα πονηρὰ καὶ ἁμαρτωλά. Ἡ ἐπιμέλεια τοῦ ἀμπελουργοῦ ὅπως φεισθῇ καὶ μὴ ἐκκόψῃ αὐτὴν ὁ Κύριος μαρτυρεῖ τὴν μεγάλην μακροθυμίαν τοῦ ἁγίου Θεοῦ, ὅστις οὐ θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλ' ὅταν τὸ κακὸν ὑπερεκχειλίσῃ, τότε θὰ κοπῇ ὡς δένδρον παράγον καρποὺς σαπροὺς καὶ θὰ βληθῇ εἰς τὸ πῦρ.

Εἶνε λαμπρὸν καὶ περισπούδαστον τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ ἁγίου Μεσσηνίας καὶ συνιστᾶται ἐκθύμως παντὶ εὐσεβεῖ χριστιανῷ.

Φανάριον, 30 Ἰουνίου 1939. † Ο ΛΕΥΚΗΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΣ

Αἱ ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθόδοξοι Ἑλληνικαὶ Κοινότητες περὶ τὰ τέλη τοῦ ιη΄ καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιθ΄ αἰῶνος.

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον κατεχωρίσθησαν ἐν τῷ πολωνιστὶ ἐκδιδομένῳ ἐπισήμῳ ὀργάνῳ τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας «***Εἰδήσεις τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθοδόξου Μητροπόλεως***» (τεύχη 8, 9 καὶ 10 ἑ. ἕ.) τρία λίαν ἐνδιαφέροντα ἄρθρα τοῦ δόκτορος Ε. Σακόβιτς. Κατὰ τὸν συγγραφέα, περὶ τὰ μέσα τοῦ ιη΄ αἰῶνος μικρὸς ὅμιλος Ἑλλήνων, ἐγκαταλείψαντες, ἐπὶ ἐκζητήσει καλυτέρας τύχης, τὸ πάτριον ἔδα-

φος καὶ ἀφικόμενοι εἰς Πολωνίαν ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ, ἀσχολούμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ τὸ ἐμπόριον τοῦ οἴνου. Οἱ Ἕλληνες οὗτοι, μὴ ἀφομοιωθέντες, διετήρησαν τὴν ἐθνικήν των ὑπόστασιν καὶ τὴν ὀρθόδοξον αὐτῶν πίστιν, ἵδρυσαν ἰδίους ἱεροὺς ναοὺς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν των ἀναγκῶν καὶ ἐκάλουν ἰδίους ἱερεῖς διὰ τὴν τέλεσιν ἑλληνιστὶ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίᾳ ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Στανισλαύου Αὐγούστου ἀπήλαυον πάντων τῶν θρησκευτικῶν δικαιωμάτων ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων, πολωνῶν πολιτῶν. Ἀντιπροσώπους τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων συναντῶμεν μεταξὺ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν ἀπεσταλμένων εἰς τὸ Συνέδριον τῆς πόλεως Πίνσκ κατὰ τὸ ἔτος 1791.

α) *Βαρσοβία*. Ἀναφέρων ὁ συγγραφεὺς τὰ ὀνόματα τῶν ἐν Βαρσοβίᾳ ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων προστίθησιν ὅτι οὗτοι διὰ τοῦ ἐμπορίου κατώρθωσαν νὰ ἀποκτήσωσι σημαντικὰς περιουσίας καὶ νὰ ἔχωσιν ἰδιοκτήτους οἴκους. Μόνον ἰδιόκτητον ναὸν νὰ ἀνεγείρωσι δὲν ἠδυνήθησαν, καίτοι ἐπεθύμουν τοῦτο διακαῶς. Μέχρι τοῦ 1796 παρηκολούθουν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἐν τῷ τῆς Ρωσσικῆς Πρεσβείας Παρεκκλησίῳ, ὅπερ ἐφιλοξενεῖτο εἰς ἰδιωτικοὺς οἴκους. Καὶ δύσκολον ἦτο τοῦτο καὶ λίαν κοπιῶδες, διότι οἱ ἐνορῖται ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ συνωθοῦνται ἐντὸς στενοῦ διαμερίσματος, τὸ ὁποῖον κατεῖχον ἐπί τι διάστημα, ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ συμβολαίου, συνήθως διὰ τρία ἔτη, καὶ ὅπερ ὤφειλον μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ συμβολαίου νὰ ἐγκαταλίπωσι καί, ὡς ἀναφέρει ἱστορικόν τι ἔγγραφον, « ἐπὶ μῆνα καὶ περισσότερον νὰ περιπλανῶνται ἀνὰ τὴν Βαρσοβίαν πρὸς ἐξεύρεσιν γωνίας τινὸς διὰ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ » ἔναντι 150 ἐρυθρῶν ζλὸτ ἐτησίως. Ποιμένες τῶν Ἑλλήνων ἦσαν τότε οἱ ἱερεῖς τῆς Ρωσσικῆς Πρεσβείας. Ἀπὸ τοῦ 1796 οἱ Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ ἐνοικιάζωσιν ἰδίαις δαπάναις δωμάτια εἰς ἰδιωτικοὺς οἴκους καὶ ἐκεῖ ἵδρυον Παρεκκλήσιον. Τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν Παρεκκλήσιον ἱδρύθη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ Sapiezynski, ἱερατικὰ δὲ καθήκοντα ἐν αὐτῷ ἐτέλουν μοναχοὶ ἐκ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Γιαμπλότσιν. Ὅταν ὅμως ἐν ἔτει 1806 εἰς τὴν Βαρσοβίαν εἰσῆλθον οἱ Γάλλοι καὶ κατέλαβον τὸ εἰρημένον ἀνάκτορον, μετατρέψαντες τοῦτο εἰς στρατῶνα καὶ νοσοκομεῖον, οἱ Ἕλληνες ἠναγκάσθησαν νὰ μεταφέρωσι τὸ Παρεκκλήσιόν των εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἕλληνος Νικολάου Δαδάνη. Αἱ ὑπὲρ τοῦ Παρεκκλησίου προσφοραὶ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν τόσον δαψιλεῖς ὥστε ἀπὸ τοῦ 1796 — 1817 μετὰ τὴν κάλυψιν ὅλων τῶν ἐξόδων ἀπέμεινεν ὑπόλοιπον ἐκ 15.753 ζλὸτ καὶ 6 γροσίων. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἱ Ἕλληνες διενήργησαν μεταξύ των μεγάλας συνεισφορὰς διὰ τὴν ἀνέγερσιν ναοῦ, αἵτινες ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας. Μόνος ὁ Στέφανος Δόμπριτς προσέφερεν ἐπὶ τούτῳ 18.000 ζλότ. Συνηθροίσθησαν μέχρι τοῦ ἑπομένου ἔτους ἐν ὅλῳ 47.313 ζλὸτ καὶ 6 γρόσια. Ἠγόρασαν λοιπὸν τότε λιθόκτιστον κτίριον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ποδβὰλ ἀριθ. 497 (σήμερον τὸ κτίριον τοῦτο φέρει ἀριθμὸν 5) καὶ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ κτιρίου τούτου περικλειομένῳ χώρῳ ἀνήγειραν τὸν μέχρι τῆς σήμερον σωζόμενον καὶ ὡς ἐνοριακὸν ναὸν ὑπὸ τῶν ἐν Βαρσοβίᾳ Ὀρθοδόξων Ρώσσων χρησιμοποιούμενον ναὸν ***τῆς Ἁγίας Τριάδος***. Ὁ ναὸς ἐστοίχισεν 146. 780 ζλότ, ἔναντι τῶν ὡς ἄνω εἰσπραχθέντων. Τὸ περιπλέον ἐκ 99.466 ζλὸτ καὶ 24 γροσίων προσέφερεν ὁ Στέφανος Δόμπριτς ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπιστραφῇ εἰς αὐτὸν ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ ἐκ τῶν προσόδων τοῦ ναοῦ. Μέχρι τοῦ 1827 συνηθροίσθη τὸ ποσὸν τῶν 88.106 ζλὸτ καὶ 7 γροσίων παρέλαβε δὲ τοῦτο ὁ Στέφανος Δόμπριτς ἔναντι τοῦ χρέους. Τὸ ὑπόλοιπον ἐκ 13.360 ζλὸτ καὶ 17 γροσίων ἔλαβον οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ ἐγένοντο ἐν ἔτει 1818 ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Εὐγενίου Παυλόβσκη τῇ ἀδείᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βουκοβίνης Δανιήλ. Ὁ ναὸς οὗτος εἶνε ἀρκετὰ εὐρύχωρος, φέρει δὲ ἄνωθεν τῆς εἰσόδου εἰκόνα μετὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς « ***Ἡ Ἁγία Τριάς.*** »

Ὁ κυριώτερος ἐκ τῶν ἱδρυτῶν Στέφανος Δόμπριτς ἐμερίμνησε διὰ νὰ εἶνε ὁ ναὸς ὡραῖος καὶ κέκτηται ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα ἄμφια καὶ ἱερὰ σκεύη. Δαπάναις αὐτοῦ κατεσκευάσθη ὡραῖον εἰκονοστάσιον, μετὰ τῆς συζύγου του δὲ ἀφιέρωσαν εἰς αὐτὸν πολύτιμον ἐπιτάφιον, ὑφανθέντα ἐν Βιέννῃ διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Τὸ ἱερὸν Εὐργγέλιον καὶ τὰ ἄλλα λειτουργικὰ βιβλία ἠγοράσθησαν ἐκ Βενετίας.

Τὸ Ἑλληνικὸν Παρεκκλήσιον τῆς Βαρσοβίας καὶ ὁ ἱερὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Τριάδος μέχρι τοῦ 1825 ἐξηρτᾶτο κανονικῶς ἐκ τῶν ἑλλήνων Ἀρχιεπισκόπων Βουκοβίνης, Οὐγγαρίας καὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Ἱερεῖς τῆς ἐν Βαρσοβίᾳ Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος ἐχρημάτισαν: ὁ Γαβριὴλ Στρογιέφσκη, ἱερομόναχος, τελευταῖος ἱερεὺς τῆς Ρωσσικῆς Πρεσβείας (1790 — 1796), Ταλάσιος Κοντσέβιτς (1797), Θεοφάνης Ἀρτεμόβιτς (1798), Ἱππόλυτος Γιακουμπόβιτς (1799—1816) — καὶ οἱ τρεῖς Ἕλληνες —, Εὐγένιος Παυλόφσκη (1818—1821), Βενιαμὶν Σμιγκιέλσκη (1821—1823).

Κατὰ τὸ 1825 πᾶσαι αἱ Ὀρθόδοξοι Κοινότητες αἱ εὑρισκόμεναι ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ Βασιλείου τοῦ Συνεδρίου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν, ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μίνσκ Ἀνατολίου, ὁ ὁποῖος ἔστειλεν εἰς Βαρσοβίαν Ρῶσσον ἱερέα, τὸν Μιχαὴλ Πιγκαλέφσκη. Τούτου ἀποθανόντος (27 Ἰουλίου 1827), καθήκοντα ἱερέως παρὰ τῇ Κοινότητι Βαρσοβίας ἐξεπλήρου, προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἕλλην ἀρχιμανδρίτης Ἰωνᾶς Ὀλύμπιος, τὸν ὁποῖον κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1828 διεδέχθη ὁ πρωθιερεὺς Θεόφιλος Νοβίτσκη, ἀποσταλεὶς ἐκ τῆς ἐπαρχίας Βολύνης. Ὁ μισθὸς τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἐργαζομένων ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἦτο κατ' ἀρχὰς λίαν πενιχρός. Οὗτοι ἔζων ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ ἱεροῦ ναοῦ. Ὁ ἱερεὺς τῆς Κοινότητος, πάντοτε μοναχός, κατῴκει ἐν μικρῷ δωματίῳ παρὰ τῷ ναῷ, μηδένα ἔχων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ καὶ σιτιζόμενος παρὰ τοῖς ἐνορίταις αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι κατὰ σειρὰν τὸν προσεκάλουν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν. Ἡ ὑλικὴ κατάστασις τοῦ ἱερέως ἐβελτιώθη μόλις κατὰ τὸ 1825 ὅτε τὸ Ταμεῖον τοῦ Βασιλείου τοῦ Συνεδρίου, ὥρισε δι' αὐτὸν ἐτήσιον μισθὸν ἐκ 1.200 ζλότ.

Οἱ ἐν Βαρσοβίᾳ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες ἦσαν πολὺ ὀλίγοι. Κατὰ τὸ 1828 ὑπῆρχον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ 11 μόνον οἰκογένειαι, ἀριθμοῦσαι 36 ἄνδρας καὶ 26 γυναῖκας.

β) ***Λιοῦμπλιν.*** Ἐν Λιοῦμπλιν οἱ Ἕλληνες ἐνεφανίσθησαν περὶ τὸ 1770. Κατήγοντο ἐκ Μοσχοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν ἠγόρασαν κατὰ τὸ 1786 ἐν ἀποκέντρῳ ὁδῷ δύο λιθοκτίστους οἰκίας, τὰς ἥνωσαν εἰς μίαν καὶ κατόπιν ἐκδόσεως σχετικοῦ προνομίου παρὰ τοῦ Βασιλέως Στανισλαύου Αὐγούστου, ὑπὸ ἡμερομ. 23 Ἰουνίου 1790, ἀνήγειραν ἐν αὐτῷ Παρεκκλήσιον ἐπ' ὀνόματι τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου. Παρὰ τὸ Παρεκκλήσιον ἀνήγειραν καὶ οἰκίαν διὰ τὸν ἱερέα. Ἄγνωστον ποῖος ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ Παρεκκλησίου. Ὅτε μετὰ τὸν τελευταῖον διαμελισμὸν τῆς Πολωνίας (1795) ὁ νομὸς Λιοῦμπλιν προσηρτήθη εἰς τὴν Γαλικίαν, ἡ Κυβέρνησις τῆς Αὐστρίας ὑπήγαγε τὸν ναὸν τῆς Λιοῦμπλιν ὑπὸ τὴν ἐν Βουκοβίνῃ ἐπαρχίαν Τσερνοβιτσίου, τὴν ἀποτελοῦσαν μέρος τῆς ἐν Οὐγγαρίᾳ Μητροπόλεως Καρλοβιτσίου, καὶ κατὰ τὸ 1825 ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Μίνσκ. Μέχρι τοῦ 1810 οἱ Ἕλληνες διετήρουν ἱερέα ἰδίαις δαπάναις, προσφέροντες εἰς αὐτὸν ἐτήσιον μισθὸν 300 ζλότ. Κατ' ἀρχὰς καθήκοντα ἱερέως παρ' αὐτοῖς ἐτέλει ὁ ἐκ τῶν μοναχῶν τῆς Μονῆς Μπρέστ Δεξιδέριος Χαραλαμπόβιτς, ἀπὸ δὲ τοῦ 1793 ὁ ἐξ Ἑλλάδος μετακληθεὶς ἱερεὺς Μιχαὴλ Πρένδας. Ἀπὸ τοῦ 1810 οἱ Ἕλληνες τῆς πόλεως Λιοῦμπλιν περιελθόντες εἰς

πτωχείαν δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ συντηρῶσιν ἴδιον ἱερέα καὶ ἐπὶ μακρὸν παρέμειναν ἄνευ ἱερέως. Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκεσε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μέχρι τοῦ 1823, ὅτε ἀφίκετο ἐκεῖ καὶ ἀνέλαβε τὴν προϊσταμενίαν ὁ ἐξ Οὐγγαρίας Ἕλλην ἱερομόναχος Δομιτιανὸς Πόποβιτς. Ἡ θεία λειτουργία ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ ἐτελεῖτο ἑλληνιστὶ ἐνίοτε δὲ καὶ σλαυωνιστί. Ἐν ἔτει 1819 τὸ Ταμεῖον τοῦ Βασιλείου τοῦ Συνεδρίου ὥρισεν ὡς βοήθημα ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς Κοινότητος 500 ζλὸτ ἐτησιως.

Ἡ ἐν Λιοῦμπλιν Ἑλληνικὴ Κοινότης ἠρίθμει κατὰ τὸ 1828 οἰκογενείας 15, ἀποτελουμένας ἐκ προσώπων 51, ἀνδρῶν 24 καὶ γυναικῶν 27.

γ) *Ὀπάτουφ*. Ἐν Ὀπάτουφ οἱ Ἕλληνες ἐνεφανίσθησαν ἐνωρίτερον ἀκόμη, διότι ἐν ἔτει 1742 ἐσχημάτισαν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κέντρον θρησκευτικῆς ζωῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνῆκον περισσότεραι τῶν 20 οἰκογενειῶν (μέχρις 100 ψυχῶν), ἐγκατεστημένων καὶ εἰς τὰς πλησίον κειμένας πόλεις. Ἠσχολοῦντο μὲ τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν. Ἐπὶ μακρὸν δὲν εἶχον ναόν. Διετήρουν ὅμως ἱερέα, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέπτετο τὰς οἰκίας αὐτῶν, ἐτέλει ἐκεῖ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας καὶ ἐξεπλήρου τὰ ἱερατικὰ αὐτοῦ καθήκοντα. Μετά τινα καιρὸν ἀπεφάσισαν νὰ ἱδρύσουν Κοινότητα καὶ νὰ ἀνεγείρουν ναόν. Ἠγόρασαν λοιπὸν ἐν Ὀπάτουφ ξυλίνην οἰκίαν καὶ ἀνήγειραν ἐν αὐτῇ Παρεκκλήσιον, προμηθευθέντες καὶ πάντα τὰ πρὸς λειτουργίαν αὐτοῦ ἀναγκαιοῦντα. Πλησίον τοῦ Παρεκκλησίου ὑπῆρχε κατοικία διὰ τὸν ἱερέα, νεκροταφεῖον καὶ μικρὸς κῆπος. Κυριώτεροι ἱδρυταὶ τοῦ Παρεκκλησίου ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες ἀδελφοὶ Σαῦλος καὶ Μιχαήλ. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Παρεκκλησίου, τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἐτέλεσεν ἀδείᾳ τοῦ Μητροπολίτου Βουκοβίνης Πούτνικ ὁ ἱερομόναχος Δανιήλ. Ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ ἱεράτευον Ἕλληνες ἱερομόναχοι ἐξ Οὐγγαρίας, οἵτινες τόσον συντόμως διεδέχοντο ἀλλήλους, ὥστε ἐν διαστήματι 36 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1785 — 1821 ὑπηρέτησαν ἐκεῖ 9 ἱερεῖς. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων ἤρχισε νὰ σμικρύνηται ἐν τῷ νομῷ Sandomier καὶ κατὰ τὸ 1828 περιωρίσθησαν εἰς 13 οἰκογενείας, ἀριθμούσας 45 ἄτομα. Εἰς τὸ Παρεκκλήσιον προσήρχοντο καὶ οἱ ρῶσσοι κοζᾶκοι, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἀγώνων τοῦ Ναπολέοντος καὶ τὸν σχηματισμὸν τοῦ Βασιλείου τοῦ Συνεδρίου ᾠκίσθησαν παρὰ τὰ Αὐστριακὰ σύνορα. Ὁ ἱερεὺς τοῦ Παρεκκλησίου ἐξετέλει καθήκοντα ἐν τῷ κεντρικῷ ρωσσικῷ νοσοκομείῳ ἀμισθί. Ἐπεσκέπτετο ὄχι μόνον τοὺς ἐνορίτας του, ἀλλὰ καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν κοζάκων, ὅπου συχνάκις μετέβαινε διὰ νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς ἀσθενοῦντας τὴν θείαν κοινωνίαν καὶ διὰ νὰ δεχθῇ τὴν ὁρκωμοσίαν τῶν στρατιωτῶν ἐν δικαστικαῖς ὑποθέσεσι. Τῇ 16 Αὐγούστου τοῦ 1832 ἡ Κοινότης Ὀπάτουφ διελύθη καὶ τὸ Παρεκκλήσιον μετεφέρθη εἰς τὸ Ράδομ, ἐγκατασταθὲν εἰς τὸ διαλυθὲν Μοναστήριον τῶν Βενεδικτίνων.

δ) *Κάλις*. Ἕλληνες ἐγκατεστάθησαν ἐν Κάλις περὶ τὰ μέσα τοῦ ιη' αἰῶνος. Ἐπὶ τριάκοντα ἔτη δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποκτήσωσι ναὸν καὶ ἱερέα ἐλλείψει χρηματικῶν πόρων. Μόλις κατὰ τὸ 1782 ἠγόρασαν λιθόκτιστον οἰκίαν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς πόλεως καὶ ἵδρυσαν ναΰδριον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ ἐτέλεσεν ὁ πρῶτος ἱερεὺς τῆς Κοινότητος, ἱερομόναχος Ἀθανάσιος Σάβιτς, ὅστις ἐπρομηθεύθη δι' αὐτὸ καὶ ἀντιμήνσιον, καθιερωθὲν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μολδαυΐας Λέοντος. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἡ οἰκία μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ ναοῦ ἐρειπώθησαν τόσον, ὥστε ἀπόλυτος παρέστη ἀνάγκη ἱδρύσεως ναοῦ εἰς μέρος εὐρυχωρότερον καὶ καταλληλότερον. Πρὸς τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινότητος ἀπετάθη εἰς τὴν Νομαρχίαν παρακαλοῦσα ἵνα εἰς τὴν Κοινότητα παραχωρηθῇ ἡ

μικρὰ ρωμαιο-καθολικὴ ἐκκλησία μετὰ τοῦ παρ' αὐτῇ μικροῦ οἴκου, τὰ ὁποῖα ἐγκατέλιπον οἱ Φραγκισκανοὶ μοναχοί. Ἡ Νομαρχία ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ἱκανοποίησε τὴν αἴτησιν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες κατὰ τὸ 1818 ἵδρυσαν ἐκεῖ λιθόκτιστον ναὸν μετὰ κωδωνοστασίου καὶ οἰκίας διὰ τὸν ἱερέα, τοὺς ἐν τῷ ναῷ ἐργαζομένους καὶ τὴν διατήρησιν ἐνοριακοῦ σχολείου. Ἀργότερον ἡ Ρωσσικὴ Κυβέρνησις ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἀνέγερσιν ναοῦ μεγαλειτέρου.

Κατ' ἀρχὰς ἡ ἐν Κάλις Ὀρθόδοξος Κοινότης ἀπετελεῖτο ἐξ 80 προσώπων ἑλληνικῆς ἐθνότητος, ἀργότερον ὅμως ἐσμικρύνθη ὁ ἀριθμὸς οὗτος καὶ κατὰ τὸ 1828 ἀπέμειναν μόνον 67 πρόσωπα, 40 ἄνδρες καὶ 27 γυναῖκες.

ε) ***Πιότρκουφ.*** Τὸ ἐν Πιότρκουφ Παρεκκλήσιον ἱδρύθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων τῷ 1788. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἑλληνιστὶ γεγραμμένου μητρῴου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος καταφαίνεται ὅτι οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες ἤδη ἀπὸ τοῦ 1777 εἶχον ἱερεῖς — Ἕλληνας ἱερομονάχους, οἵτινες ἐξεπλήρουν τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐν Πιότρκουφ καὶ ταῖς πλησίον αὐτοῦ κειμέναις μικροτέραις πόλεσιν Ἑλλήνων. Τὸ Παρεκκλήσιον ἱδρύθη μερίμνῃ καὶ δαπάναις τῶν ἐν Πιότρκουφ Ἑλλήνων Δημητρίου Γιανίτσκη, Ἀμβροσίου Δουτσίνσκη καὶ Μαρκίου Γραμπόφσκη ἐν ἀνήκοντι εἰς αὐτοὺς λιθοκτίστῳ οἴκῳ. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Παρεκκλησίου, τιμωμένου ἐπ᾽ ὀνόματι τῶν Ἁγίων Πάντων, ἐτέλεσεν ὁ ἐκεῖ τότε παρευρεθεὶς βούλγαρος Ἐπίσκοπος Εὐσέβιος. Τὸ Παρεκκλήσιον ἦτο μικρόν, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες κατέβαλον πάσας αὐτῶν τὰς προσπαθείας διὰ τὸν εὐτρεπισμὸν αὐτοῦ. Τὸ εἰκονοστάσιόν του ἦτο βεβαμμένον καὶ εἰς ὡρισμένα μέρη ἐπικεχρυσωμένον, αἱ δὲ εἰκόνες του ἦσαν ρυθμοῦ ἑλληνικοῦ. Μερικαὶ ἐξ αὐτῶν παρίστανον γεγονότα ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ ἄλλαι ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκέκτητο πολύτιμον ἐπιτάφιον, κατεσκευασμένον ἐκ βενετικοῦ βελούδου καὶ κεντημένον διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Ἡ ἐν Πιότρκουφ κοινότης ἠρίθμει ἐν ἔτει 1825 πρόσωπα 73. Ἱερὰ καθήκοντα ἐν τῇ κοινότητι ἐξετέλεσαν οἱ ἑξῆς ἱερεῖς: Βίκτωρ, Ἐμμανουήλ, Ἱερόθεος, Κοσμᾶς, Μιχαὴλ καὶ ὁ Γρηγόριος, ὁποῖος ὑπέγραφεν ὡς ἡγούμενος τῆς Μεγίστης Λαύρας. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Χίῳ καὶ εἰς Πιότρκουφ ἀφίκετο ἐξ Ἁγίου Ὄρους μετὰ συστατηρίου γράμματος τῆς Μεγίστης Λαύρας. Ἐν Πιότρκουφ ἱεράτευσεν ἐπὶ 44 ἔτη, ἀπολαύων τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ ὄχι μόνον τῶν ἐνοριτῶν αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων κατοίκων τῆς πόλεως Ἐν ἔτει 1821 τὸ Παρεκκλήσιον ἐπεσκέφθη ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Α', ὅστις παρέστη κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου, τὸν ὁποῖον καὶ ἐπαρασημοφόρησε.

ϛ) ***Πόζναν.*** Ἡ ἐν Πόζναν Κοινότης ἀπετελεῖτο ἐκ δεκάδων τινων Ἑλλήνων, ἀφικομένων ἐκεῖ περὶ τὰ μέσα τοῦ ιη' αἰῶνος ἐκ Μοσχοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑνὸς ἐκ τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος ἵδρυσαν Παρεκκλήσιον καὶ ἐν αὐτῷ ἱερεῖς, μετακαλούμενοι ἐξ Ἑλλάδος, ἐτέλουν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας. Εἰς ἓν ἐκ τῶν προαστείων τῆς πόλεως οἱ Ἕλληνες ἀπέκτησαν τεμάχιον γῆς καὶ ἀφοῦ τὸ περιέβαλον διὰ φράκτου ὠργάνωσαν τὸ νεκροταφεῖόν των.

ζ) ***Κρακοβία.*** Πολὺ ὀλίγα εἶνε γνωστὰ περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς Κρακοβίας. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ εὐκτήριος οἶκος, ἱδρυθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἰδίαις δαπάναις, καὶ παρ' αὐτῷ ἐσχηματίσθη ἐνορία, τὰ μέλη τῆς ὁποίας κατῴκουν ἐν Κρακοβίᾳ καὶ Ὄλκους. Καθὼς εἰς ἄλλας πόλεις οὕτω καὶ ἐν Κρακοβίᾳ οἱ Ἕλληνες εἶχον τὸν ἱερέα αὐτῶν, ὁ ὁποῖος παρ' οὐδενὸς ἐξηρτᾶται ἐφ' ὅσον ἐν τῇ χώρᾳ δὲν ὑπῆρχεν ὀρθόδοξος Ἐπισκοπὴ καὶ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ εὑρίσκηται εἰς σχέσεις λόγῳ τῶν μακρῶν ἀποστάσεων.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Κ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ